

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.

VISSZAJÁRÓ:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 h. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Árad és csanád egyetemi
 vasúti pályáján.
 TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Árad Nyomda Rézvány-
 Társaság.
 Munka térkép-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, február 10

Durazzo-hoz közelednek
csapataink.

Belejeződték a montenegrói lefegyverzés.

Budapest, február 9. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz és olasz hadszíntér:

Különös esemény nem volt.

Délkeleti hadszíntér:

Az Albániában operáló osz. és kir. hadsereg előcsapatai átkeltek az Isonzó folyón és megszállták Preza helységeit és ettől északnyugatra emelkedő magaslatokat. Az ellenség, amely szerb kötelékek maradványából és olasz csapatokból és Esszád pasa seregéből állott, harc elől kitérve dél és délkelet felé hátrált. Csak a Tiranától északnyugati irányban nyolc kilométernyire levő Valjas helység megszállásánál támadt rövid ütközet, amelyben ellenséget visszavertünk. Repülőink többi időben ismételtelen eredményesen bombázták a Durazzó mellett levő csapatgyűléseket és a kikötőben levő olasz gőzösöket. Montenegróban a helyzet változatlanul csendes, a lefegyverzés be van fejezve. Hőfőnök altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Rohammal elfoglalt
francia hadállás.

Berlin, február 9. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentik:

Nyugati hadszíntér:

Vimytől nyugatra csapataink az első francia vonalat nyolcszáz méter kiterjedésben rohammal elfoglalták, több mint száz foglyot ejtettek és öt géptegyeret zsákmányoltak. A Sommetől délre a franciák este ismét behatoltak egy kis árok-részünkbe. Bois de Pretreben gyalogságunk lelőtt egy ellenséges repülőgépet, amely lángba borulva lezuhant, a két benne ülő meghalt.

Keleti hadszíntér:

Oroszok kisebb támadásait Illux vidékén (Dünaburgtól északnyugatra) visszavertük, valamint visszautasítottuk egy február hatodikán általunk elfoglalt tábori őrszállás ellen intézett támadásukat a Baramowici-Ljachowitschi vasútvonalon.

Balkán hadszíntér:

A helyzet változatlan. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Többet dolgozni!

Arad, február 9.

A háború nélkül is helyén való dolog lett volna az *uri hivatalos órák* megváltoztatása a városházán: a háború azonban különösen szükségessé tette, hogy egy merész elhatározással életbe léptessék. Bebizonyosodott ugyanis, hogy az egyfolytában tartott hivatalos órák nem alkalmasak arra, hogy a hivatalnokok többet, sőt arra se, hogy eleget dolgozzanak. Különösen nem az olyan hivatalokban, amelyek arra vannak rendelve, hogy a felek nagy tömegeinek felvilágosítást, tájékoztatást, utbaigazást, segítséget adjanak. Ott, a honnét az egyfolytában való hivatalos órák mintáját vették, vagy másfélék azok, vagy másként használják fel. A német nagy üzletvárosok kontorjaiban reggel kilenctől délután négy-öt óráig tartanak a hivatalos órák, hogy azután egészen, megazakítás nélkül élhessenek a pihenőnek. Másutt az egyfolytában való hivatalos idő a feleknek szól s melléje járnak a délutáni órák a savatalan, nyugodt munkára.

A mikor az itthon maradtak a hadbavonulások révén egyre kevesbednek, a polgári életben levőknek az a háborús kötelességük: többet dolgozni. Sokkal, százszorosra kisebb áldozat ez annál, amit a fronton levők hoznak. Az ő munkájukat nem szabad gazdátlanul hagyni, az pedig igen csunya, önös álláspont, hogy mindenben és mindenütt kiegészítő munkaerőket keresni, ott is, ahol azok nélkül is meg lehetnének. De a hadbavonultak reszortjának ellátásán kívül egyebekben is szükségessé vált a békeidőbeli munka fokozása. A háború egy sereg új, igen fontos tennivalót hártott a közigazgatásra, olyanokat, amelyek lelkiismeretes és gondos ellátása a háborús érdekek közé tartozik. A közéletmezés óriási méretű feladata, a hadbavonultak családtagjainak, az elesettek hátramaradottjainak segítése, a hadsereg dolgaival kapcsolatos munkák: mindezekre ezelőtt nem volt hivatal. Természetesen, nem szabad és nem is lenne illő, ha a hivatalokat szaporítanák; a többi hivatalnokoknak katonas kötelességtudással kell ellátni ezeket s ha avatatlanok, belé kell tanulniok.

Természetesen, ez nem megy a

régi metódus szerint: „kilenctől-egyig — és nem tovább!” A hivatalnokoknak ilyen rendkívüli időkben le kell mondaniuk a délutáni sziesztaokról és kedves szórakozásokról, amelyekhez a városnak egy kellően át nem gondolt határozata juttatta őket és a miben nekik se volt köszönetük. Annak idején az is volt a titkos indokok között, hogy a gyengébben tisztezt városi tisztviselőknek módjuk legyen délutáni mellékfoglalkozást üzni. De akkor, amidőn a város az államségély révén, ép a mai közgyűlés határozatában ad a kisebb javadalmasu alkalmazottaknak háborús pótlékot, a mellékfoglalkozásra nincs ürügy. A közigazgatásnak, hogy a hadbavonult erők hiányát ne érezze, egész emberekre van szüksége, sőt olyanokra, akik két kézzel négynek a tennivalóját el tudják látni.

Az a hangulat, amely a várost ennek a határozatnak kimondására ösztönözte, el kell hogy terjedjen a polgári munka minden irodájába és minden műhelyébe. Hogy a társadalom és a gazdasági élet rendje meg ne akadjon, mindenkinek, a kinek a katonaszkedés nem jutott részül, az eddigi munka kétszeresét kell elvégezni. A kinek nincsen meg az alkalma hozzá, keresse. Néhány hét múlva beöltöznek a katonasorba a legöregebb néptölkölők. Újabb rések támadnak itt is, ott is, s ha valamennyit nem is lehet pótolni, igyekezni kell az ő munkájukat is ellátni. A több munkának pedig most nem lehet az a célja, hogy több keresettel járjon; hanem az, hogy ez által is minél erősebb legyen az ország a háború megnehezült feladatainak ellátására. A léhaságnak, az üres óráknak, a flegmatikus hidegvérnek ideje lejárt. Ha most ki tudunk vetközni belőle, a háború sok veszteségeiből és áldozataiból egygyel több haszon marad: megtanulunk dolgozni, sokat, többet dolgozni. A kik pedig ezt megtanulták, vagy megtanulják, azok a békében se fogják visszasírni a régi, szép, kilenctől egyig, vagy nyolctól kettőig tartott hivatalos órákat.

Nikita palotájában dolgoztak a Zenta hősei.

— A montenegrói király papiros berravalói. — A hadügyminiszterné házi koasztümben. — Éhség lázadás a király jelenlétében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9.

Meztelenül kerültek fogságba.

A Zenta egyik matróza, Peresity Pál, aki 1914. augusztus 15-én tíz kilométeres uszása menekült montenegrói partra a sülyedő hadihajóról. Tizennyolc havi haditörség után hazatért. A megmenekült tengerész száznegyven társával együtt a montenegróiak hadifogságába jutott. Január 23-án szabadult meg.

Elmondotta, hogy amikor látták a Zenta teljes alámerülését, a matrózok és a tisztek a tengerbe ugrottak, a vízben az ellenséges hajók felé fordulva, harsányan kiáltották:

— Hocu Osterreich! Hurráh! Hurráh! (Magyar származású matróz csak hat-hét volt a Z ntán.)

Uszás közben minden ruhadarabot levetettek magukról. A montenegrói parton egy szőlőesést láttak, annak az irányában usztak. Délután két és három óra közt partot értek. Nem volt már annyi erejük, hogy a vízből kilépjenek a partra. Belekapaszkodtak a kövekbe. A montenegróiak emelték ki őket. A tisztekkel együtt összesen száznegyvenen értek partra. A tizenöt tiszt közül tizennégy megmenekült. Ez csak annak tulajdonítható, hogy a parancsnoki hidat nem találta lövedék. Az egyik tiszt a karján és az arcán égési sebeket szenvedett. Mégis sikerült partra usznia.

Sem a tiszteken, sem a legényeken nem volt egy szál ruha sem, amikor partra értek. Egy montenegrói patrull Castallastába kísérte a Zenta menekültjeit. Innen Cetinjebe kerültek, ahol pár napig pihentek. Augusztus 21-én elindították őket Danilowgradba, ahol egy hegytetőn levő iskolában szállásolták el őket. A tiszteket a faluban helyezték el egyes házakban. Másfél hónapig voltak a matrózok Danilowgradban, ahol teljesen tetlenül éltek. Hatvan deka kukoricakenyert és félkiló birka- vagy kecskehúst kaptak naponta.

Másfél hónap elmulta után kiválasztották hatvan szláv nemzetiségű matrózt, akiket Cetinjebe vitték. Ezeket magánházakban munkára alkalmazták. Később az összes mesterembereket kiválasztották a hadifoglyok közül és valamennyiüket elvitték Cetinjebe, közmunkák végzésére. Mindössze tizenötön maradtak Danilowgradban, ahonnan azután Podgoricába szállították őket.

Nikitáról, a montenegrói életről és a kapitulációt megelőző napokról rendkívül érdekes, jellemző történeteket beszélt el a Zenta matróza.

Találkozás Nikitával.

A mikor az elsülyedt hajó matrózait Cetinjéből Danilowgradba kísérték, az uton két autó közeledett feléjük. Nikita ült az első autón. A tengerészek az utszélen heverésztak, pihentek. A mikor közeledett a két gépkocsi, az egyik montenegrói őrszem azt mondta:

— Jón Nikita!

A katonák fő ugrottak, az egyik altiszt tüzlést vezényelt. Nikita intett az autójából, hogy csak pihenjenek tovább. Amikor a hadifoglyokhoz ért, megállította az autót. A legidősebb matróz-altiszt eléje lépett és jelentette, hogy a tengeri harcban elsülyesztett

Zenta nevű osztrák-magyar cirkáló menekültjei. Az altiszt szerb nyelven beszélt.

Nikita rendkívül barátságosan, a hőseket az ellenség részéről is megillető tisztelettel fogadta a tengerészeket.

— Ne féljete! — mondotta — jó dolgok lesz Montenegroban!

Közben, amint Peresity Pál beszélt, föltűnő, a mi katonáink előtt szokatlan jelenet történt. A hadifoglyok kísérői közül előállt egy öregedő, levitezett orngoc és odaszól Nikitának:

— Hallod-e, Goszpodar, mikor kapom már a kardot, amit a török háboruban ígértél?

A matrózok, akik szerbül beszélnek és minden szót megértettek, elsodákoztak. Azt gondolták, hogy a király rögreát láncra vereti a vakmerő katonát. Legnagyobb meglepetésükre azonban Nikita így válaszolt az agg harcosnak:

— Jól van, csak várj türellemmel, majd megkapod.

Az autó tovább indult Cetinje felé. A matrózok tisztelegtek. Danilowgradban várattalul kedves fogadtatásban részesültek a hadifoglyok. Rizsleves, frissen párolgó hus és — pálinka várta őket. Amint később megtudták, Nikita utközben telefonált és azt a parancsot adta, hogy a Zenta matrózai kivételes bánásmódban részesüljenek, étellel-italal fogadják őket.

Nikita „palotájának” kertjében is dolgoztak a matrózok. Rendbeszedték valahogyan az elhanyagolt királyi kertet. Az udvarból — gondozatlan, gyepes hely — néha betekinthe-tett Nikita családjának életébe. Nyitott folyosók nyitak az udvarra. A királyné és két leánya — nemzeti viseletben, háziassan öltözve — sürün jártak-keltek az egyemeletes ház folyosóján. Hydroplánaink gyakran visítettek Montenegro fővárosa fölött. A királyné és két leánya ilyenkor kiszaladtak a folyosóra és élénken gukkereztek légi járművünkre.

Nikita néhányszor meglátogatta az udvarban tőréselő matrózokat. Rendkívül közvetlenül, barátságos hangon beszélgetett katonáinkkal. Megkérdezte, milyen nemzetiségűek és érdeklődött, beletörődtek-e a sorukba. Bencuzáskor egy-egy papiroapénst kaptak a királytól. Nikita minden kíséret nélkül járt-kejt, autózott egyszerű, diasztelen nemzeti viseletében.

Meszelj a hadügyminiszternek felesége.

Egyik napon azt a felajánlást kapta Peresity Pál, hogy menjen a hadügyminiszter lakására, ki kell festeni a konyhát. A matróz megjelent a tábornok házában, az őrnök jelentette, hogy mi járásban van. Néhány pere multán előjött a hadügyminiszter felesége, akinek külső megjelenéséről nem valami hízelgően nyilatkozott a matróz. Szerbül szólította meg a katonát.

— Hozott magával szerszámot?

— Nem! — felelte a tengerész.

— Hát micsoda mesterember maga, akinek meg szerszáma sincs?

— Még nadrágom sem volt, amikor partra usztam, nehogy szerszámom lett volna!

A hadügyminiszter felesége az őrral elküldte a matrózt a férjéhez a miniszterterembe,

közölje vele, hogy nincs, amivel dolgozhatna. Egy kis szobában találta a tábornokot.

— Holnap reggel újból menjen föl a lakásomra! — mondta a hadügyminiszter.

A tengerész másnap reggel megjelent a hadügyminiszternél. Bevezették a tábornok uszobájába, aki éppen a bajuszát szépitette ke-nősesen!

— Szerszám? — mondta a hadügyminiszter. — Az még mindig nincs! Talán majd délután!

Délután, amikor Peresity bevitte a konyhába, elámult a csodálkozástól. A hadügyminiszter felesége és egy esetéd pingálták a falat, a megfelelő koasztümbeli változással. A festés ugy történt, hogy egy fadarabra csavart rongyot bemártogattak földhígított mészsze és a meszes rongyot a falra kenték.

— Ja, itt csak így szokás festeni, — mondta a matróz — ehhez igazán nem kell szerszám! Szólt, szalutált és távozott.

Osszegyűjtik a foglyokat.

A mult év decemberében azt parancsolták, hogy az összes hadifoglyokat össze kell gyűjteni. Mintegy ezer osztrák-magyar hadifoglyot hajtottak egyfűvé, akiket a cetinje-kolossini ut javítására rendelték. A montenegrói katonaság számára kellett előkészíteni a visszavonulás utját. Cetinjéből harminc deka kukoricakenyérrel és egy kító hússal indultak utnak. Két napig gyalogoltak, addig eszel kellett jólakniok.

Egy rokkan montenegrói százados volt a hadifoglyok parancsnoka. Decembertől kezdve sokat szenvedtek, éhstek, nélkülöztek a foglyok. Január elején, amikor a kapitány névsort olvasott, az ezer hadifogly közül már száznegyvenen hiányoztak. Megfagytak, vagy éhenhaltak. A tengerészek közül csak egy halt meg, Podgoricában, tífuszban.

Január 10-én a Lovcen elfoglalása után az összes hadifoglyokat Podgoricában összpontosították. Azok jártak a legrosszabbul, a kiknek Kolossinból kellett Podgoricába menni. Három napig gyalogoltak. Az uton tizenketten lefordultak. Nem jutottak belevő falathoz.

Podgoricában a leggyőrelmesebb nélkülözések vártak a hadifoglyokra. Eladták magukról a ruhát egy darab kenyérért, krumplióért. A török lakoságnál koldultak, hogy megmeneküljenek az éhhaláltól. Minden órában küldöttséget menesztettek a foglyok a parancsnokhoz, hogy egy-egy darab kenyeret osszanak szét köztük. A százados minden alkalommal azt válaszolta, hogy szivesen adna ételmet, ha volna. O is éhezik. Egy este végre az a biztatással küldte el a foglyokat, hogy van már kenyér a magasban, másnap reggel szétosztják.

Ejszaka megérkeztek a montenegrói katonák, a kik a frontról menekültek az osztrák-magyar katonák elől, fáradtan, lerongyolódva, kiéhezetten. A montenegróiak föltörték a magazint és föltették a kenyeret.

Azon az éjszakán négy hadifogly éhen halt.

A montenegrói katonák eldobják a fegyvert.

Podgoricában a montenegrói katonák az utcákon eldobták a fegyvert. Zugolódtak, azt mondták, nem harcolnak tovább, hazamennek a családjukhoz. A Zenta matrózai az utcán tartózkodhattak, előtük játszódtak le a montenegrói csapatok szétszűlése.

Az egyik nap délelőttjén — Nikita autón több tiszttel Podgoricába érkezett. Megállt a piactéren, lekesítő beszédet intézett a katonákhoz, akik már eldobták fegyverüket.

— Ide halgassatok, katonák! — mondta. Én nem bánom, aki akarja, rakja le a fegyvert. De aki hü fia Montenegrónak, az vissza jön velem a frontra és tovább harcol!

— Nem harcolunk tovább! — kiáltottak a katonák. — Adjatok annivalót!

A montenegrói katonák lármáztak, szitkozódottak. Nikita autójával gyorsan eltávozott. Később egy törzstiszt bátorította a katonákat, akik vállat vontak. Azt mondta az egyik: „Ugyan ne is halgassatok rá!” A törzstiszt erre dühösen ledobta a kardját.

Jönnek a mi katonáink.

A hadifoglyok Podgoricában egy régi török börtönben voltak elszállásolva. Az egyik fogoly ki legkorábban tört ki, azzal az örömhírrrel tért vissza társainhoz, hogy egy osztrák-magyar patrult látott. A hadifoglyok táncoltak, ölelkeztek örömlélekben és — összeérték mindent a börtönben. Kirohantak az utcára, akkor már kisebb csapatokban szállingóztak az osz-

trák-magyar csapatok. Podgoricában több montenegrói baltailon letette a fegyvert.

A hadifoglyok egy közös eszredbeli hadnagynál jelentkeztek, aki utnak indította őket Cetinje felé. A Zenta matrózait különválasztották a többi hadifoglyoktól. Podgorica közelében egy hidnál már trónkosok várták a foglyokat. Most végre lakmározhattak a sok huzatlan nap után.

Január 24-én érkeztek Cetinjébe. Megvaosoráltak, pihentek, másnap reggel Cattaróba mentek a Lovcsenen keresztül. Cattaróban megtűrdtek. Onnan vonaton Pólába utaztak. Negyvenen az Orient nevű torpedószázda mentek Pólába. A tisztok autókon indultak el Cattaróból.

Pólában zeneszóval fogadták a Zenta hőseit. A matrózok valamennyien huszonegy napi szabadságot kapnak, amilyen este után visszatérnek Pólába.

Nemess Zsigmond dr. országos képviselő napirend előtti felszólalásában szót tett a lisztjegyek kiadása körül Aradon tapasztalható zavarokat.

— A lisztjegykiadó helyeken — mondta — napról-napra életveszélyes tolongás van és sokan nem juthatnak jegyekhez. Budapesten mindenkinek a lakására kézbesítik a lisztjegyet; Aradon is követhetőnek est a gyakorlatot. Felszólalásom másik része a lakosságnak lisztrel való ellátására vonatkozik. Kérdem, történt-e gondoskodás arra nézve, hogy kellő liszt álljon a lakosság rendelkezésére?

Lócs Részó gazdasági tanácsnok válaszolt a fontos kérdésekre.

— A lisztkészletek összeírása — jelentette ki — rendkívül költséges munka volt és sajnálattal kell konstatálni, hogy nem vált be. A főként kérdések nagy részét a közönség nem érlette meg, emellett pedig az összeírók között egészen alacsony intelligenciájú egyének is voltak, akik nem jól vették föl a esztétikák számát: s mivel egész utcákat is kihagytak, az alapigazolványokat több utca lakosai nem tudták megkapni. A közönség miatt megrohanta a városi gazdasági ügyosztályt és néha olyan tolongás keletkezett, hogy a rendőrség segítségét kellett igénybe venni. Ez az állapot azonban később megszűnt s most talán már mindenki el van látva lisztrel. A város mindent elkövet, hogy a bajon segítsen. A gazdasági hivatal permanenciában van és a hivatalos órák alatt minden jegykérőnk rendelkezésére áll. A tulajdonképpeni lisztjegyet azonban csak annál a tíz bizottságnál lehet megkapni, amely erre föl van jogosítva. A fővárosban azért lehet a lakásokra kézbesíteni, mert ott minden háznak van házmestere és azok végzik a kézbesítés munkáját. Arad vezetésége mindenesetre gondolkodik a főként, nem lehetne-e a mostaninál célszerűbb megoldást találni?

— Most áttérek a lakosság lisztellátásának ügyére. Nem akarok riasztó kijelentéseket tenni s teljes bizalommal fordulunk a főispán urhoz, aki már eddig is rendkívül sokat fáradozott Arad közéletének javítása érdekében, azonban ki kell jelentenem, hogy a mennyiben 48 óra alatt meg nem érkezik a Haditermény társaságtól a város lisztellátása, a melynek alapján megkapjuk a lisztünket. — akkor a város kinos helyzetbe juthat. Ugyanis a szükséges mennyiséget a hatóság aligha tudhatja előteremtteni és ha 48 óra alatt változás nem áll be, akkor azok, akik eddig a város lisztjét fogyasztották, kénytelenek lesznek másfelől lisztet szerezni. Hogy honnét, azt e pillanatban nem tudom megmondani. A helyzet jellemzésére megemlítem, hogy ma 3 pék mondott le iparjogáról, mert nem kaphatott lisztet a várostól. A városnak havonként 29 vagon lisztre van szüksége és a Haditerménynek meg kell adni ezt a mennyiséget. A főispán ur ömélőseága most azon fáradozik, hogy Arad hozzá utasson a szükséges mennyiséghez és remélhetőleg siker koronázza tevékenységét. Tudvalevőleg a február 1-én kiadott kormányrendelet megsemmisítette a malmoknak a fogyasztókörzönéssel kötött szerződését és lefogalta a malmoknál levő készleteket. Emiatt újabb harminc vagonra van szüksége a városnak.

Nemess Zsigmond dr. tudomásul veszi a választ és öljajánlja a lisztjegyek körül a fővárosban szerzett tapasztalatait Arad hatóságának. Isméltelen hangsúlyozza, hogy a liszt ellátás tekintetében a hatóságnak mindent meg kell tenni, mert nem 48 óráig, hanem egy óráig sem szabad liszt nélkül maradnia Aradnak. Tudja, hogy Kistzig János főispán ép úgy, mint a város vezetésége tudja kötelességet és ezért reménytel tekint a közel jövőre.

Rövidesen befejezzük a Szaloniki elleni operációt.

(A bolgár hadügyminiszter nyilatkozata. — Románia és Görögország semlegesek maradnak. — Olaszország elvesztette Albániát.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Szófia, február 9.

Budapest. A Fester Lloyd szófiai tudósítója beszégetést lelytatott Naidneff tábornok bolgár hadügyminiszterrel. A hadügyminiszter kijelentette, hogy a Szaloniki elleni akció nem nehéz katonailag feladat s azt rövidesen be is fejezik s ezzel Bulgária részére a háboru formálisan befejezést nyer, de azért továbbra is a szövetségesekkel együtt fog örködni azon, hogy a Balkánon nyugalom és rend legyen. Olaszország ügye Albániában elveszett. Nem tudják megakadályozni azt, hogy az osztrák-magyarok Valonát el ne foglalják. Nem is hiszi, hogy az olaszok komolyan védelmezik Valonát. Görögország és Románia továbbra is megóvják semlegeségüket. Az entente ugyan azt hiszi, hogy Románia velük megy s ezért rendezték az oroszok a legutóbbi beszarábiai offenzívát, amely súlyos veszteségek mellett összeomlott. Románia így észrevehette, hogy milyen veszedelem fenyegeti, az entente pedig meggyőződhetett, hogy nem tud bennünket kiheztetni s hadseregünk erejét sem tudja megtörni. Most már csak lokális és politikai sikerekért küzd, hogy kedvezőbb békefeltételeket érhesse el.

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti Szófiából: A legutóbbi események által teremtett katonai helyzet folytán a görög és román kormányok a bolgár katonai hatóságokkal egyetértőleg célszerűnek tartották monasztiri konzuljaik visszahívását.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung feltűnést keltő cikkben foglalkozik a katonai helyzettel. A légi háboru eseményeinek méltatása után a francia fronton elért német sikerekről emlékezik meg ezután a balkáni szituációt tekintve és a következő megállapításokra jut:

— A balkáni félszigeten következő operációk a legközelebbi hetekben előreláthatólag minden érdeklődésünket le fogják foglalni. Ma még minden a kialakulás állapotában van, de az események már elárulják, hogy ellenségeink nem lesznek abban a helyzetben, hogy akciónkat irányítsák. Arról, hogy a szövetséges csapatok az egyik oldalon Szaloniki felől, a másikon Valona és Durazzo irányából Dél-Szerbia felé kezdenek kombinált operációt, szó sem lehet. Ebben a kör-

lekedési viszonyok rosszak, a távolságok nagyok és a központi hatalmaknak rendelkezésére álló csapatok túlságosan erősek. Ellenségeink állítólagos stratégiai túlsúlya tehát valószínűleg ezzel a régi francia közmondással fog takarozni: „J'y suis, j'y reste.” (Itt vagyok, itt maradok.) Ez pedig igazán szerény stratégiai cél. Viszont mi meg fogjuk azt is akadályozni, hogy ellenségeink ezt a szerény céljukat elérjék. A legközelebbi hetekben minden valószínűség szerint nagyjában ez lesz a mi feladatunk.

Lesz-e lisztje Aradnak?

(Bölcsés vita a városi közgyűlésen.)

az Arad városi közgyűlésén.

Arad, február 9.

Rendkívül fontos kijelentések hangzottak el ma délután Arad város közgyűlésén a lakosság lisztellátásáról. Az illetékes helyről jövő nyilatkozatok gondolkodásba ejthetik a lakosságot, de egyben kétségtelenül megbizonyítják az intéző köröknek a közéletmelés kérdésében való, egész országgra kiterjedő kapcsolás tárgyát.

Románia nem folytat hangulatpolitikát.

— A termény eladások és a ruszofilek elhallgatása. — Bolgár vélemény a román magatartásról. —

Távirati tudósítás.

Bukarest, február 9.

Az utóbbi időben ugyszólván egészen elültek Romániában a háborus tüntetések, sőt a ruszofil sajtó hangja is erősen enyhült. Az orosz-barát lapok elégikus hangokat pengenek, sőt maga az *Universul* is, amelynek vezércikkeit *Cramiceanu* volt román vezérkari főnök írja, szinte görcsösen kapaszkodnak a semlegesség elvi álláspontjába, amely egyedül alkalmas arra, hogy őket korábbi eltévelyedéseiknek vádjá alól mentesítse.

A romániai közhangulatot ugyanis most egyetlen vágy hatja át: mennél több terményt eladni, mennél jobban kihasználni a földben szunnyadó erőket, mennél jobban meggazdagodni és lehetőleg jóba lenni mindegyik hátrahagyott füllel. Egyebekben érvényben áll még ma is az az egészséges politikai meggyőződés, hogy egy olyan kis országnak, mint Románia, csak akkor szabad akcióba lépnie, amikor holt bizonyossággal meg lehet állapítani, hogy a legyőzöttre nincs feltámadás.

Bukaresti jól informált körökben erre magyarázzák a ruszofilek hallgatását, illetőleg elcsittulását is. Ezekben a körökben már érzik a sátrany illatát, tudják, hogy a háboru már meg végérvényesen a központi hatalmak oldalára billent és jól tudják, hogy Oroszországon már nem segít, akármennyit kiabál is a megfizetett tömeg Bukarestben.

Romániának okos kormánya van és nagyon józan királya, akiben megkoronázásakor volt annyi szerénység, hogy felsőbb parancsnak ismerie el az elődje politikai végrendeletét.

Románia még sok terményt fog eladni a központi hatalmaknak, sokat fog kereskedni a négyesszövetséggel is, de konvencionális és racionális politikáját, amelynek a mai király elődje és a mai miniszterelnök apja a megteremtői, nem fogja megfizetett bérencek kedvéért semmitéle hangulatpolitikával felváltani.

Románia, harminc millió termése.

A bukaresti lapok jelentik: A statisztikai igazgatóság közlése szerint Románia 1915. évi őszi termése 30 millió hektóliterre emelkedett. A tengeri termény bevetési felülete 2,100,000 hektár.

Bolgár vélemény Románia magatartásáról.

Bukarest. Szótlabot jelentik a bukaresti lapoknak: A „*Preporetz*” című szótlabot lap Románia semlegesítéséről a többiek között ezeket írja: „A központi hatalmak és a négyesszövetség nyomásával szemben Románia folytatja határozatlanságát, telellemel tekintve a jövőre. Ugy látszik, hogy amíg a szaloniki válságok eredménye nem

lesz ismeretes, a harcoló felek egyike sem nyerheti meg Romániát anélkül, hogy ne tolyamodjék a tegyverek erejéhez.

Áruszállítás Szalonikiból Romániába.

Szaloniki. Az itteni lapok szerint néhány nap óta számos áruszállítást indítottak utnak Szalonikiból Románia részére. Az árukat gőzhajón szállították Kavallába, vagy Kieramettibe, innen szekereken vitték Okdjilárig, ahonnan azután vasuton továbbították Romániába. A szállított áruk kézművek, drogeria tárgyak stb.

Romániában egyre reng a föld.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentése szerint Caineniben folyton megismétlődik a földrengés, amely a házakat megrepedtette és a lakosság között nagy ijedtséget idézett elő. A lakosság közt többen elhagyták a helységet.

Az argesi és vilceai kerületet összekötő köhid egyik lába kissé meggörbült.

Athénben nem táncolnak.

(Görögországban nincsenek bálok. — Zsutoit mozik és színházak. — Péter király reumája.)

A görög karácsonyi és újévi ünnepek minden baj nélkül és elég vidáman folytak le — jelenti egy rendkívül érdekes tudósítás. A háboru ebben szinte semmi változást sem okozott. A kiskereskedők, a cukrászok, kávéház-tulajdonosok, mozik és színházak nagyszerű üzleteket csináltak. Ha a drágaság nem lenne olyan nagy, akkor a görög hölgyek luxustárgyakra többet költöttek volna, mint az idén. Érdekes, hogy az urinők erősen rászoktak a Svájból importált Aspirin-tablettákra, amelyeket állandóan ridiküljükben tartanak. Az ünnepi jótekonyság semmit sem szenvedett a drágaság és a háboru következtében, mert a gyűjtőbizottság élén Zsófia királyné állott. Különösen rendkívül sok jótekonysági bélyeg fogyott el.

Az idők komolyságára vall már, hogy az idén elmaradnak a bálok. Az udvarnál sem tartották meg a szokásos ünnepi mulatságot, a helyet csak fogadás volt, melyen a megjelenteket kézesókra bocsátották a királyné elé. Az elmúlt esztendő legszerencsésebb eseményének azt tartják a görögök, hogy a gondviselés megtartotta az életnek Konstantin királyt, a kit általában szeretnek, mert őt tartják a Venizelosz-féle háborus politika megbuktatójának. Mikor a király nemrég ismét lázas volt, rögtön elhívták hozzá berlini és bécsi orvosprofesszorait, a kik azután konstatálták, hogy a felség egészségét nem fenyegeti veszedelem.

A király már annyira egészséges, hogy nyilvános ünnepeken és összejöveteleken is meg szokott jelenni. Így például jelen volt ez idén a Vízkereszt ünnepén, amelyet szokás szerint a piruszi kikötőben ülték meg. A katonai zenekar játéka és az ágyuk döngése közepette folyt le az ünnep. Az athéni metropólita az ezüstlánccon lévő keresztet háromszor belemártotta a tengerbe. Ezáltal szakítottá

azzal a régi hagyományos szokással, hogy a keresztet beledobták a tengerbe és a jelentkező embereket birták meg azzal, hogy hozsák fel a tenger fenekéről. Ezt a szokást azért szüntették meg, mert gyakran későnyig ment harcot vívtak a vízben a vetélytársak.

A görög újsztendő végre nyugalmat hozott a szerencsétlen Péter királynak is. Az országjavosztott uralkodó, aki kalandos, odisszeája végén eljutott Euböa szigetére, most hosszabb ideig az ottani adópoosi kénfűrdőt fogja használni, amely még a római korból ismeretes. A 70 Celsius fokú források csaknem a tenger partján fakadnak. Az ententának és Görögországnak nagy gondot ad a szétugrasztott szerb sereg maradványa. Néhány ezer szerb katonára még Szalonikiban időzik. Vagy tíz nappal ezelőtt az hír riasztotta föl Patras városát, hogy ötezer szerb menekültet fognak ott elhelyezni. Gunarics miniszter azonban, aki Patrasban született, szerencsésen elhárította szülővárosáról ezt a veszedelmet.

LEGUJABB.

Erkezett újul 3 órákor.

Newyork. Az Associated Press jelenti Washingtonból: A Lusitania-ügy igen reményteljesen alakul. Egy magasrangú tisztviselő Wilsonnak Lansinggal való tanácskozása után megállapította, hogy az elnök Németország legujabb javaslatát, ha nem is teljesen, majdnem elfogadhatónak tekinti.

London. A Renter újsztendő jelenti: Az Associated Press jelenti: A Lusitania ügyben az Unió és Németország között megegyezés jött létre.

Athén. Az olasz csapatokat Kavallából és Durazzóból Valonába szállították.

Budapest. A Pester Lloydnak jelenti Bukarestből: A Kokspasti nevű, az oroszok által megvett görög gőzöst Selinától negyvennyolc meriföldnyire egy tengeralatti elsüllyesztette. A legénységet megmentették s Odeszszába vitték.

Budapest. Berzeviczy Albert kijelentette, hogy a Nobel békedíjra Benédék pápat ajánlotta. Reméli, hogy a pápa megkapja a díjat, mert ha a beket nem is teremtette meg, a hadviselőik között több üdvös és humanus kerdest oídott meg.

Tókió. Oroszország és Japán között szerződés írtesült. Az orosz megrendelések tedezesere ötven millió yen kölcsönt vettek fel Japanban.

Az „Aradi Közlöny”-t összes harctereinken olvassák. Levelez-zünk az „Aradi Közlöny” apróhirdetése útján hozzátartozóinkkal. Biztosabb, mint a küldött tábori lap, mely könnyen elkalodhat, míg a több példányban odaérkező „Aradi Közlöny” a harctereken közkezen forog és így az üzenet teletlenül rendeltetési helyere jut. Ezennel megnyitjuk az „Aradi Közlöny” tábori postáját. A legkisebb üzenet díja — 15 szolg — 80 fillér.

Nem mennek vissza a frontra az olasz katonák

(Zendülés a lejárt szabadság után. — Hétszázötvenezer ember veszteség.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9.

A *Neue Zürcher Zeitung* a következő érdekes és teljes hiteles érdemlő levelet kapta Olaszországból:

— Aki néhány hónapi távollét után ismét fülkeresi Olaszországot, bizonyosan erősen mezdöbbsenti a változás, amely minden téren tapasztalható. Hol vannak azok a katonák, akik énekcsóval indultak a venetikon a frontra? Hol vannak azok a tüntető tömegek a zászlódiszben uszó nagyvárosi utcákról, amelyek a hadüzenetet ünnepeleék? A háboru első hónapjában egótverő volt a lelkesedés és most mindennek nyoma sincs. A nép hangulata nagy metamorfózisra ment át. Az olasz néplélek már nem hisz a háboru szerencsés végében. Senki sem ad hiteles Odorna jelentéseinek, a melyekben folyton előnyomuláseről tesz említést, holott mindenki tudja, hogy az olasz hadsereg most is csak ott áll, ahonnan a háboru kitörésekor el akart indulni. A 800 kilométer hosszú fronton sehol semmi siker. Es mégis negyedmilliónyi fiatal élet pusztult el és félmillió harcos vált rokkanttá.

Különösen a földmives nép elégedetlensége igen nagy. Leginkább ez a néposztály szenved meg a háborut, mert nincs, aki megmunkálja a földjét. A legelkeseredettebbek Romagna és Emilia tartományok földmives lakosai és most, amikor a karácsonyi és újévi szabadságoktaknak vissza kellett volna térniök a frontra, valóságos zendülés tört ki, amelynek elnyomására katonai segítséget kellett igénybe venni. A városi lakosság negy része is belefáradt a háboruba, a munkásokat és a szállítókat kivéve, akik legtöbbet keresnek. A munkások sohasem remélt hért értek el a munició-gyárakba, a szállítók pedig, még a beszállások is, gyorsan meggazdagodnak. A háborus politikai pártok arra számítanak, hogy a gyári munkásságot adandó alkalemmal föl tudják majd használni háborus tüntetések rendezésére.

Olaszországot a forradalom veszedelmétől egvalőre a föl szervezett rendőrségrel még meg tudja óvni, mert mindazokat az elemeket, amelyek a forradalmi mozgalom vezetésére hívatottak, erős felügyelet alatt tartják. Különösen nagy felügyelet alatt vannak az anti-intervencionista, ugynevezett hivatalos szocialisták. A szocialista munkáskamarákat, amelyek normális időkben a sztrájkokat és egyéb bérharcoakat, valamint tüntetéseket vezették, nem osztották ugyan föl, hanem azal bémították meg működésüket, hogy tagjait legnagyobb részét behívták katonai szolgálatra. A szocialista parlamenti képviselőket éjjel és nappal detektívek őrzik, egyetlen lépést sem tehetnek nélkülök és ha el akarnek utazni, olyan nehézségeket támasztanak eléjük, hogy inkább lemondanak az utazásról. Így például a minap, amikor a szocialista községi képviselőtestületek kongresszust tartottak Bolognában, a szocialista képviselők legnagyobb része elmaradt az országjövételről.

A szélső pártok vezetése azonban, ugy látszik, még az elnyomtatás ellenére is meg fogja teremni gyümölcsseit. Nagy segítségére van a pártoknak Olaszország szomorú gazdasági helyzete, valamint az élelmiszerek drágasága, továbbá az is hozzájárul az általános elégedetlenség fokozásához, hogy a szénbány

miatt az ipar rendkívül megbénult, miután Marconi londoni missziója meghiusult a szén-szállítás dolgában.

Sajátságos és legfeltűnőbb az a változás, amely a néphangulatban támadt szokkal az irredentistákkal szemben, akik a föl nem szabadított Déltől és az osztrák partvidék lakói. Még élénken emlékezhetik mindenki, hogy az első háborus hónapban micsoda kultusz tiztek ezekkel az irredentákkal. Annyira mentek, hogy Oroszországtól követelték, hosszasa szabadon azokat az osztrák hadifoglyokat, kik az irredenta vidékről származnak. Manapság már szelvényben-hosszában csak ezt lehet hallani: „Dio el liberi dagli Irredenti“ (Isten őrizze meg bennünket a föl nem szabadítottaktól). Ennek a hirtelen változásnak az oka az, hogy a front-ról jövő olasz katonák elmondják, hogy éppen „a föl nem szabadított testvérek“ a legfélelmetesebb ellenfelek és minden golyójuk egy-egy olasz katona életét oltja ki.

Délelőtt és délután.

(Visszaállította a törvényhatóság a régi rendszert. — Február 15-ikétől délután is dolgoznak a város hivatalaiban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 9.

Az idő mindent megérelt. Amiért egy év-tized óta küzdött a sajtó, a törvényhatóság és az egész közönség, az ma egy pillanat alatt megvalósult. Arad város törvényhatósága Kintzig János főispán elnöklésével tartott közgyűlésén Múlek Lajos dr. az 1916-évi költségvetés tárgyalása során, mint minden évben, ugy ez alkalmal is felvetette azt a kérdést, vajon nem lehetne-e eredményesebb munkát elérni azzal, ha a hivatalos órákat a régi rendszer szerint állítják vissza és ismét megszűnt munkaidőben, délelőtt és délután dolgoznak a városi tisztviselők?

A közvélemény, a melynek az Aradi Közlöny számtalanszor adott kifejezést, sohasem tartotta helyesnek az osztatlan munkaidőt a városházán és az idő folvamán szerzett tapasztalatok azt bizonyították be, hogy ez az álláspont helyes volt. A törvényhatóság helyesléssel fogadta Múlek dr.-nak ama kiellen-tését, hogy ugy a tisztviselők, mint a közönség érdekében jobb az, ha délelőtt és délután van hivatalos óra. Ugyis az ma a helyzet, hogy a főtisztviselők legnagyobb része délután is dolgozni kénytelen, a bizottsági filések is délután vannak és a közönség érdeke pedig az, hogyha hivatalos óra van, akkor ott is találja a tisztviselőt, amire most nem mindig van eset, mert igen sok tisztviselő elmegy mást a városházáról a déli herangszóval.

De semmi sem mutatja jobban, hogy a mai állapottal maguk a tisztviselők sem értenek egyet, mint az, hogy a tanács tagjai voltak Múleknek legfigyelmesebb hallgatói és ők helyeselték legjobban. Variassy Lajos polgármester válaszolva a felszólalásra ki is jelentette, hogy neki soha sem tetszett a megszűnt munkaidő, de a törvényhatóság akaratát előtt deferált. Minthogy azonban ma már a közgyűlés meggyőződése is megváltozott, a maga részéről szivesen ragadja meg az alkalmat a régi rendszer visszaállítására. A belügy-

miniszter a hozzá intézett kérdésre már régebben azt válaszolta, hogy a munkaidőt a törvényhatóság maga szabja meg, ezért felhatalmazást kér a közgyűléstől, hogy február 15-ikétől kezdve a főtisztviselők hivatalos óráit 9-12-ig és délután 3-6-ig, a többiét pedig délelőtt 8-12-ig és délután 2-6-ig állapíthassa meg.

A közgyűlés általános helyesléssel fogadta a polgármester kijelentéseit és a felhatalmazást meg is adta neki.

Ez volt az egyetlen pozitív haszna a városi háborus költségvetés tárgyalásának. Egredül Múlek dr. szólalt fel, s is elfogadta, miután kijelentette, hogy az idő most sem alkalmas még beható kritikára. Kérdést intézett a polgármesterhez amiről, hogy a háborus kiadások nincsenek a büdzsében külön kimutatva és kérte, hogy a horribilis beszállásolási költségek apaszítására a polgármesterek kongresszusra tegyen valamit és a kormánnyal vételessé a terhek egy részét. A tanácsot felszólította, hogy a közlelmezési kérdésekre fordítsa minden figyelmét és gondokodjék a városi birtokok megműveléséről. Azt az óhajtát fejezte ki végül, hogy a tisztviselők a háboru alatt ne kérjenek fizetésjavítást.

A polgármester megnyugtatóan válaszolt a felvetett kérdésekre és kijelentette, hogy a zároszámadásokból majd kitűnik, mekkora terhet rótt a városra a háboru és hogy a beszállásolási költségek miatt a polgármesterek értekezlete már eljárt a kormánynál. Temesvár ilyen irányu átiratát pedig a jövő hónapban terjesztí a közgyűlés elé. Arra kérte a törvényhatóságot, hogy ne mondja ki általánosságban a fizetésjavítási kérelemre a tilalmat, hanem azt, hogy az csak a polgármester útján és az ő pártoló javaslatára mellett kérhető.

A törvényhatóság ezután változatlanul elfogadta a költségvetést.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Repülőfelvételek a Kőlcsey-zsuron. A Kőlcsey Egyesület zsurnja, a mely vasárnap, február 13-án délután 5 órakor lesz, ujjab érdekességgel gyarapodott. A délután előadójá Székely Mihály az ismert repülőgéptervező mérnök ugyanis rendkívül érdekessnek ígérkező előadását még páratlan becsü fényképfelvételek vetítésével is gazdagítja. A magyar aviaticáról, a hadipilóták életéről, sorsáról csupa-csupa új érdekességet, közvetlenül szerzett tapasztalatot tartalmazó előadásnak méltó kiegészítői lesznek ezek a felvételek. A levegő magasságában uszó gépek nemcsak fényveres veszedelmek, hanem veszedelmesen étes szemiek is. Szemük: egy-egy pompás fényképező készlet, amely két-három ezer méter magasból is ellesi a tájak titkait. A megbecsülhetetlenül érdekes felvételekből szenzációs sorozatot mutat be előadása során a kitűnő aradi m. r. ö. k. A zsurn programja többi részében is csupa újat és érdekességet ígér. Nagy várakozással tekintenek Ach Margit első szongorhangversenye iránt. A fiatal aradi szongoratanárnő olyan műsorral lép a közönség elé, amely alkalmat nyújt tehetsége és tudása teljes bemutatására. Nem csakélebb az érdeklődés a zsurn harmadik száma iránt. Beresnyay Kötőt az aradi közönség eddig csak szinpadon látta, ahol a fiatal naiva szerepén keresztül juttathatja kifejezésre egyéniségét. Most a kulturpalota előadó pódiumáról egy bájos, fehér költemény ringatósan szép hangulatát lesz alkalma megéreztetni az aradi társulat ifjú tagjának. Rud-

nyázevny Endre új verse igazi leány-költemény, amely leánylélekről leányajkon talál utat a szívekhez. — A Kölcsey-zsur pontosan délután 5 órakor kezdődik a kulturpalota nagyszínházban.

* Az első kamarazene-estély a 33. gy. ezred rokkantjai javára február 12-én, szombat este 8 órakor lesz Telmányi, Vas és Mosshammer m. kir. operai hárfaművészek közreműködésével. Az est műsora a következő: 1. Beethoven: Hegedű-zongora szonáta F dur: Telmányi-Vas. 2. Spohr: Hegedű-hárfa szonáta. Telmányi-Mosshammer. 3. Mozart: hegedűverseny D dur (feltehetően 1807.) zongorakísérettel. Telmányi. 4. Wilm: Hárfa-koncert darab zongorakísérettel. Mosshammer. 5. a) Haendel Hubay: Lirghetto. b) Hubay: Humoreszk. c) Kreisler: Bécsi caprice. d) Saint-Saens: Havaneise. Telmányi. Jegyek már csak 4, 3, 2 és 1 kor. árban kaphatók Scherbag H. cégnél (Andrássy-tér 14. szám.) Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

* Odry Arpád ma a nagy művészt adta magából Bródy Sándor romantikus és nagy-sikerű színjátékában. Tegnap a hódító, a kedves Odryt kapjuk, ma a naggyá, megrázóvá, tenségesé nőtt. Lyon rabbi hatalmas, egyetlen valóserű alakja Bródy darabjának és ezt az ór-zenvedélyektől átízelt tragikus emberalakot, egy faj esernyi ezer bánéval és erőnyével összeforrt, legendás nagyságúvá nőtt papot minden szavával, minden felviharsó érzésével a valóság, a beleélés döbbenetes erejében állította elénk Odry Arpád. Nagy és telt nézőtér — nem utolsó helyen említendő, hogy Lyon Leának ez volt Aradon a harmadik zenekaros háza — tapsolta, ünnepelte ma is forró premiók, nagy este hangulatában a művészt. Az aradiak közül Kesztlerne legjobb szerepei közé számíthatja Lyon Leát. Az orosz herceg — kényszerűségből — Járasi Sándornak jutott ma este. A háboru, a hadbavonulás egyre apasztja a társulatok férfi tagjait és ma Aradon az a helyzet, hogy lírai szerelmes szerepre nincs színészünk. Az operett együttesből kölcsönkérés pedig se az előadásnak, se a halálisan feladatot becsületes igyekvéssel vállaló színésznek nem szolgál javára. (+)

* A színház hírei. A Karvaly. Barics Gyula társadalmi dráma újdonságának pénteken lesz a bemutató előadása. Érdekes tárgy van az újdonságnak (előadóval), a szereplők pedig a legnagyobb ambícióval készülnek a darabra, melynek színészi körökben kiindulva, meglesz a nagy erkölcsi sikere. Az újdonságban két női szerep van, ezeket Zádor Ilonka és Hoppesné játsszák. A férfi főszereplők Barics, Varnay, Dolly, Hidvéghy stb. — A Császárné vasárnap délután. Most, a legközelebbi vasárnap délután 3 és fél órakor ez a bájos operett kerül színpadra, mérsékelt helyekkel és ugyanabban a szereposztásban, mint a bemutatott alkalmával. A császárné operette újdonságnak ez lesz az első délutáni előadása. Vasárnap este rendezés helyekkel a Sárka című színdarab népszínmű van műsoron. Főszereplők Z. Váradi Margit, Szász Anna, Barics Gyula, Győző Alfréd, Varnay Jenő, Hidvéghy Ernő, Polgar Sándor, Járasi Sándor stb. — Ifjúsági és gyermekelőadás. Szombaton délután 3 és fél órakor a rendezés délutáni mérsékelt helyekkel lesz megtartva az első ifjúsági és gyermek előadás, a melyeket a társulat most rendszeresen mutat. Első előadásnak Kákossy — Szabados A. polond című magyar daljáték van kitűzve. A daljáték főszereplői Z. Váradi Margit, Barics Gyula, Győző Alfréd, Polgar Sándor stb., azon kívül részt vesz az egész színtársulat.

* Ki a tettes? (Detektív szenzáció az Urániában) egy minden ízében érdektelítő és szokásos sablonoktól teljesen eltérő de-

tektív drámát mutat ma be a színház. Egy könnyelmű ifjúnak az élet forgatagos viharában történt megtévelyedése képezi a drámai bonyodalomnak magyát. A Hoppe gyár egy tisztviselője sikkasztás miatt börtönbe kerül és mikor onnét kiszabadul, elhatározza, hogy bosszút áll a gyáron. Sikertől neki állnéven a családba térkőznie és ott bejáratosá válnia. Egy ilyen látogatás után holtan találják a gyárost és senki sincs, aki megmerné gyanúsítani is a ház bizalmas barátját. Barokk detektív csodás ügyességének és lelleményességének azonban sikerül kibogozni az ügyet és megállapítani, hogy a tettes ki volt és ezzel a megoldással is végződik a nagyszabású dráma. — *Moriz*, a csodajajom, budapesti színházak vigjáték újdonsága legközelebb kerül bemutatásra az Urániában. 5

Fényes Dezső a kulturpalota igazgatója.

(Meghívással töltötte be a közgyűlés Varjassy Arpád örökét.)

Az Aradi Közlöny közölte.

Arad, február 9.

A kulturpalota igazgatói állása a város mai közgyűlésén betöltést nyert: a törvényhatósági bizottság néhány szavazattal szemben túlnyomó többséggel Fényes Dezső törvényhatósági bizottsági tagot, a Kölcsey-Egyesület alelnökét hívta meg az intézet élére. A kulturpalota igazgatói állása, mint minden kulturális vezető tisztség, azt kívánja meg, hogy betöltője iránt bizalommal legyen a város minden polgára. A közgyűlésen ez a bizalom — úgy mondhatjuk — omlatlanul nyilatkozott is meg, mert azok, akik a tanács javaslata ellen foglaltak állást, nyíltan hangoztatták, hogy Fényes Dezső ellen szavak nincs és őt bizonyos időre hajlandók az igazgatói székbe meghívni azzal, hogy a háboru végétével a harctérről visszatérők is módot nyarjenek az állásra pályázni. A többség véleménye azonban az állás betöltésénél szóval bíró tényezők nézetével egyezően az volt, hogy az alkalmasnak talált egyéniséggel véglegesen töltsék be az állást.

Kovács Vince kulturatanácsnok ismertette a közgyűléssel, hogy a kulturpalota felügyelőbizottsága eleget tett a január havi közgyűlésből adott felhívásnak és javaslatot terjesztett be a kulturpalota igazgatói székének betöltéséről. A bizottság javaslatát a városi tanács is magáévá tette és azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy az igazgatói állást pályázat mellőzésével meghívás útján töltsék be, az állásra Fényes Dezsőt hívják meg a szervezeti szabályzatban megállapított tiszteletdíjjal és a határozatról a Múzeumok és Könyvtárak Főfelügyelőségét értesítsék.

A tanács javaslatához Bing Hugó szól hozzá először. Nem ünneprontás szándékával szólal fel — úgy mond — azonban nem fogadhatja el változatlanul a tanács javaslatát. Ma a háboru napjaiban arra is kell gondolni, hogy a harctéren levők közül — csak Kronner Miklós dr., Zima Tibor, Szudy Elemér, Kepes Armin nevét említi — nem tér-e vissza valaki olyan helyzetben, hogy erre az állásra igényt emelhet. Ne vegyék el ezek elől a lehetőségét a pályázatnak azért, mert a jelen pillanatban Fényes Dezső az alkalmas az állás betöltésére. Elismeri Fényes teljes súlyát, rátermettségét és helyesli, ha meghívják az állásra, de ne véglegesen, hanem két évre, a két év elteltével pedig pályázatot hirdessenek az igazgatói állásra.

Műlek Lajos dr. utal arra, hogy a kulturpalota felügyelő bizottsága egyhangúlag hozott

javaslatánál fontos szempont volt, hogy ilyen nagy kulturintézmény ne maradjon vezetés nélkül. Fényes Dezsőt vagy alkalmasnak tartjuk ennek az állásnak a betöltésére, vagy nem. Ha alkalmas, amint hogy az és tőle várhatjuk, hogy a kulturpalotát Varjassy Arpád szellemében fejleszti tovább. Ha alkalmas, akkor nem két évre, hanem azonnal is az. Az, hogy most háboru van, nem befolyásolhatja határozatunkat. Nekünk az adott helyzet figyelembe vételével a lehető legjobban kell megoldanunk az előtörődő kérdéseket.

Varjassy Lajos polgármester a közgyűlés tájékoztatására a következőket jelentette ki szután:

— Mielőtt a felügyelő bizottság elé került a kérdés, tönjártam Budapesten, hogy tájékozást szerezzek a beleszólásra hivatottak véleményéről. A Múzeumok Főfelügyelősége felhatalmazott annak kijelentésére, hogy ők Fényes Dezső meghívását a kulturintézmény előnyére, nyereségére szolgálónak tekintik. Már pedig nekünk itt a törvényhatósági bizottságban tekintettel kell lennünk azok véleményére is, akik a köznevelődési ház létesítéséhez, fenntartásához jelentősen hozzájárultak. Ezek a tényezők pedig: Aradmegye, az állam, a múzeumok főfelügyelősége, a Szépművészeti Múzeum egyaránt kijelentették, hogy Fényes Dezső meghívását örömmel látják. A város közönségének érdekei ellen való lenne, ha másként határoznánk.

Adler Andor Bing Hugóval egy véleményen van. Fényes Dezső nagy műveltségű ember, mint igazán európai ember a kulturpalota igazgatói állásában is beválhat, de ezt előre nem lehet tudni. Elvi okokból ellensége a meghívásnak és a pályázat mellőzésének. Ezzel a város nagy jogot ad ki a kezéből. Hívják meg Fényes Dezsőt, de ne véglegesen. Ha reá termet az állásra, két év múlva megválasztatják. Az állás betöltése háboruban sem fontos, mert a kultúra most úgy is el van temetve, nem hihető, hogy a háboru alatt speciálisan Aradon valami nagy kulturális fejlődés indulhasson meg.

Az előző ülés után elrendelte a szavazást. A közgyűlés többsége — mindössze ötven voltak a határidőre, két évre szóló meghívás hívei — a tanács javaslatát fogadta el és Fényes Dezsőt hívta meg a kulturpalota igazgatójává.

GYÁSZROVAT.

† Timon Zoltán meghalt. Timon Zoltán, az aradi fő- és fémpariskola volt tanára ma egyik budapesti gyógyintézetben elhunyt. Timont, aki négy év előtt került szanatóriumból, mindenki ismerte Aradon. Mindig különös természetű ember volt és ez már öltözködésében is megnyilvánult: télen sötét, nyáron fehér vitorlavászon Ferenc József kabátban járkált. Rengeteget olvasott, főleg filozófiai műveket és ismereteit felolvasások, szabad előadások útján akarta terjesztetni. Egyáltalán, főleg utóbbi éveiben, az emberiség sorsának megjavítása volt az ideálja, apostoli hivatottságot érzett magában, „szellemi krumpli” cím alatt egy ízben ki is adta felolvasásainak sorozatát. Az egészség tartására vonatkozólag is meg voltak a maga külön nézetei, nagy híve volt a különböző hidegvizkuráknak és lejtőfürdőknek. Nyáronként naptűrői olyan barnára süttöttek, hogy négernek is beillett. Négy év előtt az emebaj tünetei mutatkoztak rajta és akkor bátyja, Timon Akos dr. egyetemi tanár egy fővárosi szanatóriumban helyezte el, ahol most elhunyt.

Cadorna és Sonnino ellentétes politikája.

(Bizalmatlanság a Briand-kormány ellen. — Politikai válság az entente országokban. — Besnard repülésügyi államtitkár lemondott.)

— Távirati tudósítás. —

Zürich—Köln, február 9.

Zürich. A Züricher Zeitungnak jelentik Milanóból: Cadorna és Sonnino között a viszony mind jobban emelkedik. Jól értesültek szerint az ellentétek komolyak. Sonnino azt követeli, hogy Itália alkalmazzon az angol és francia kívánságokhoz és ve-
gyen részt a balkáni hadműveletekben, különben a külügyi politika vezetéséért nem vállalhatja a felelősséget. A hadvezetőség általában ellenszenvű Sonnino kívánságainak és hangoztatja, hogy nem küldhetnek a Balkánra nagyobb haderőt. Sonnino helyzete az entente-tal szemben mindegyre tarthatatlanabbá válik. Briand roma utazói várják a helyzet javulását. Ha esetleg veszedelem tenyegetne, akkor Cadornának távoznia kellene, hogy megmutassák, hogy Sonnino politikáját nem helytelenítik.

Róma. A parlament legközelebbi ülése igen látogatott lesz. A képviselők teljes számban tognak ugyanis megjelenni, Giolitti azonban távol marad.

Köln. Franciaország jelenlegi politikai állapotának képe emlékeztet a Viviani-kormány bukását közvetlenül megelőző időre. A nép hangulata, a parlament növekvő idegessége, amely gyakori összetűzésekben jut kifejezésre és az a görösös támogatás, melyben a kormánynak bizonyos oldalról része van mind arra mutat, hogy a bizalom, amelynek Briand-kormányát most részese nem sokkal nagyobb, mint a Viviani-kormányé volt — lemondása előtt. A kormány tekintélyének csökkenését világosan mutatják a nyilatkozatok, amelyek a parlamentben elhangzanak. De a parlamenti bizottságban történő dolgok sem maradnak egészen elrejtve. A bizottságok tagjai közül számosan, elsősorban Clemenceau, aki a szenátus honvédelmi bizottságának elnöke, újságoikkokban bőven kifejtik álláspontjukat és ha nem is árulnak el hivatalos titkot, jó értesülésen alapuló aggasztó igazságokra mutatnak rá. A parlamentben egyre nagyobb ellenőrzést követelnek a kormánnyal szemben s a hangulat jellemző tünete a javaslat, mely az ellenőrzésre a parlament két házából bizottság alakítását kívánja. A javaslatot a szocialisták és Clemenceau hívei egyaránt támogatják. Minthogy ez a javaslat Briand minisztereinek ellenzése folytán nem várható meg, ez újabb elégedetlenséget szül.

Az országnak a kormánnyal szemben való álláspontját világosan mutatja a párisi sajtó is, amely tele van panaszzal és váddal. Különösen a gazdasági bajok és a bürokrácia tehetetlensége ellen szólalnak fel a leggyakrabban. Egyre sürűbben jelennek meg a lapokban a fronton levőktől hazaküldött levelek is, amelyek a korábbi tréfás és hősi hang helyett komor kedvvel a háború élet nehézségeiről számolnak be. Ami pedig a „szent egységet” illeti, arról világos képet nyújt Rouleaux-Durange képviselőnek a kormányhoz intézett interpellációja, melyben azt kérdezi, milyen intézkedéseket akar tenni a kormány az ellen a propaganda ellen, mely az országban minde-

nütt folyik és a háború miatt bizonyos kategóriákat és osztályokat tesz felelőssé és a mely alkalmas az ország belső békéjének megzavarására. A kormány tekintélye tehát megrendült és ez egy hadviselő államban egyik legnagyobb baj s ezen a tényen semmit sem változhatat Briandnak legnagyobb szónoki művészete sem.

Páris. Besnard francia repülésügyi államtitkár, mint Párisból jelentik, lemondott. Az állást, melyet Besnard betöltött, csak nemrég szervezték s ő volt első viselője. Működése elé nagy reménységgel tekintettek s főképpen Párisnak állandó rettegésében élő népe bizakodott abban, hogy az új ember intézkedései elhárítják azt a veszedelemet, amit a francia főváros számára a német frontról sürűen átránduló Zeppelinek látogatása jelentett. Csakhamar kiderült azonban, hogy az új államtitkár sem talált eszközt a német léghajók támadása ellen. A híres francia repülőraj, amely a háború kezdetén Berlint akarta elpusztítani a föld színéről, ugyanolyan tehetetlenséggel állott a német merész-
ségek szemben, mint azelőtt. Sőt egyre jobban érezhetővé vált a francia aviatika minden hiánya. A sok aviatikus működése kimerült a nem nagy eredménnyel járó felderítő szolgálatban s olyan légiharcokban, melyekben többnyire a francia repülőik maradtak túl. Azonkívül teljesen csődöt mondott a sokat emlegetett párisi „légi rendőrség” s a különböző repülőtereken is a legnagyobb rendetlenség s szervezetalanság uralkodott. Az elégedetlenség eleinte a sajtóban jutott kifejezésre, később azonban a parlamentben is heves támadások napszálltak el Besnard ellen. A legutóbbi párisi légi támadás nyomán keletkezett felzúdulás azután olyan erővel nyitvánult meg, hogy Besnard jobbnak látta a távozást s most lemondott rövid ideig, keves dicsőséggel viselt hivataláról.

Besnard lemondási kérvényében kifejti, hogy repülési intézmények, repülőgépek előállításában fáradhatatlanul tevékenykedett, a szenátusban azonban megbízatását túlhaladó munkát róttak rá. Ezeket a hadügyminiszter vállalta magára és ezért lemond. Briand minisztereinek le akarta beszélni szándékáról, azonban sikertelenül. Besnard állását nem fogják betölteni, hanem a repülési intézményeket a hadügyminiszter alá rendelik.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, vagy a lakhelyváltoztatást ugyszintén lapmegrendelést, avagy lemondást mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Moziszínésznők börzéje.

(Egy tuncakévéházban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 9.

Egy moziszínészek és színésznők által látogatott kávéházéletét rajzolja érdekes képekben Guschman Richárd a „Berliner Morgenpost”-ban.

„Idejárnak a mozi-rendezők és film-vállalkozók szerződés-kötés ocljából. Az ember-vásár 6 órakor éri el tetőpontját. A kávéház zsúfolva van. Mindig ugyanazokkal az arcokkal, ugyanazokkal a típusokkal. Az a szikár asszony szegletes arcával, hosszú orrával élő karrikatúrája az anyósoknak, vagy a rut szoba-asszonyoknak, a kik ugyszólván minden filmen ott vannak. Ott hátul a sarokban vannak a baktisok.

Fiatal, székeleányok, okos öszzemekkel, tüllükre simuló hajtinocsekkal. Mindig itt vannak és állandóan az „üzeletről” folyik a szó. Látni itt festeni valóan szép gyermekeket fehér ruhában, számára fésült aranyhajjal. Apród figurák. Tiszta ban vannak az értékükkel és játéuk révén szülők már nem egy márkát kerestek. A szinpadí művészet levegője lassan megérelte a vonásaikat és megdöbbsentő, hogy egy-egy tisztes teremtes milyen koráretti komolysággal társalog felnőt kollégáival.

Egy ismert „levelezőlap-medell” üdvözlő. Párányi azája, hosszú, fekete, selyem szempillái vannak, egyen s orra és dévaj szemei. Valamennyi „anaksz-kártya-fotografus” ismeri. Éveken át állt modellt a fényképező gépek előtt, míg végre már nagyon is ismert arca miatt mellőzték. Most film-aszínésznő.

Lia, Elli, Lotte, Paula, Valli, mindegyik egy-egy osomaggal, egy táskával kezében, kipirult arccal mennek át a helységen és hiába keresnek helyet. Potsdamban volt „felvételük” és egyenesen onnan jönnek. „Egy órára rendelték ki bennünket. Őrkor kezdtek el” — mondják nekem. „Ha legalább nem kellene mindig olyan soká várni. A legtöbb időnköt a filmnél a várakozás lopja el. Most ugy sletünk a kávéházba, mert az ember mégis szeretné valamit holnapra szerezni. De ugy látunk már későn érkezünk. Már senki sem szerződött”. Nyugtalanul néznek körül. Hirtelen az egyik asztal köre sereglik mindenki. Az öt leány, mint az üldözöttek rohannak oda. Férfiak és nők, kábult zavarban keringenek egy ott ülő ember körül, aki szüntelenül nevetet jegyez fel. Nagynehezen kibontakozik egy-egy a tömegeből, mosolyogva, megelégedetten és a gyürű ujból öszszeszarul.

Peroekig tart ez így. „Na ez mindjárt az egész kávéházat szerződötteti” — mondja valaki kétkedve, mire a szomszédja megfordul és kétségesen válaszol: „Igen, ennek 250 ember kell egy tömegjelenethez.”

Az oszlopnál áll egy monoklis ember, a világit utánozza. Sohasem látni őt a mozokli nélkül.

A falnál, egy újsághagy tetejébe hajlik egy szürke öreg tanár bácsi. Ez az utolsó mohikán a régi törzsvendégek közül, egyetlen régi korhadó ág, a sok friss hajtás között.

Ete nyolokor kiürült a kávéház. Lassanként elhúzódnak a cigarettafelhők és a sárga villanyfény újra tisztán látható.

Az olasz hadikölcsön. Genéből jelentik! A Stefani-ügynökség jelentése szerint a hadikölcsönjegyzések, amelyek a különféle intézeteknél és bankoknál, valamint a Banca d'Italiánál történtek, körülbelül két és fél milliárdra rugnak. Ebben az öszszegben benne van a Banca d'Italiánál jegyzett 800 millió is.

Tehetetlen az orosz diplomácia.

— Az új miniszterelnök éles kritikája. — Nyugalom a besszarábiai fronton. — Három millió az orosz hadsereg. —

— Távirati tudósítás. —

Pétervár — Stockholm, február 9.

Stockholm. Pétervárról jelentik: Az első minisztertanácson Stürmer, az új miniszterelnök éles bírálatot mondott a pénzügy- és külügyminiszteriumok tevékenységéről. Az orosz diplomáciát *tehetetlennek* nevezte s az állami pénzügyek rendezésére egy külön bizottságot javasolt Kokovcevvel az élén. Chwostow belügyminiszter és a miniszterelnök között az ellentétek egyre jobban kiélesednek. A belügyminiszter visszalépéséről keringő híreket korainak tartják.

Stockholm. A Ruszkoje Vjedomosztij szerint az orosz kabinetben a legközelebb fontos változások lesznek. Makarskut tartja magát az a hír, hogy Naumov földművelésügyi, Achovskoj kereskedelmi és Chwostow belügyminiszter visszaépnek állásuktól. Utódjaiként Gonczynt, Taticsevet és Bientzkyt emlegetik. Stürmer Makarov volt belügyminiszterrel a legutóbbi napokban hosszasan tanácskozott. Pénteken Stürmer és Chwostow a cárhoz utaztak, hogy reterájának a helyzetéről. A pétervári metropolita és a szent szinodus tőkurotorai között is nagy ellentétek uralkodnak. A metropolita valószínűleg el is hagyja állását és utódjait Stürmer miniszterelnökre gondolnak. A Dzen szerint Stürmer Carskojeszelobol visszatérve hosszasan tanácskozott Chwostow, Trepow és Naumow miniszterekkel, a jobbpárt néhány tagjával és megbeszéltek az új kormány politikai irányelveit és a kabinet összeállításában szükséges változásokat. A monarchista szervezetek küldöttségük akarják Stürmert felvilágosítani a jelenlegi belpolitikai helyzetről és ki akarják fejezni, hogy a kormány az utóbbi időkben csak artott tehetetlenségével. A nemzeti ügynek fokozottabb tevékenységet és a nemzeti erők egyesítését fogják követelni.

Csarnovic. A besszarábiai fronton a harcok tevékenységnek jóformán teljes megállását konstatalhatni. Egy idő óta az összes frontrészekben nyugalom uralkodik. A legutóbbi nagyobb harcoknak gyenge utórezgései: az aknaharcok, az előőrsök csatározásai és az állóharcok más eszközei. Az időjárás változása erősen érezhető. A hideg egyre szigorúbb lesz. A legutóbbi két napon az egész frontra sűrű köd ereszkedett. A köd okozta homályt kisebb orosz osztagok felhasználták, hogy észrevétlenül, állásainkhoz közeledjenek. Azonban, amint drótakadályaink elé értek, kisebb csetepaté fejlődött ki, amelynek végén az oroszok visszavonultak. A tüzérségi tevékenység teljesen megszűnt.

Budapest: A sajtóhadiszállásból jelentik: A hadiszíntereken a legutóbbi negyvennyolc óra sem hozott jelentősebb eseményeket. A Tarnopoltól északnyugatra húzódó osztrák-ma-

gyar fronton az ellenfél egy éjszakai támadását visszavertük és a pillanatnyilag elért sikert az oroszok nem tudták kihasználni. Az a jelenség szinte típusnak mondható az északkeleti fronton. Az osztrák-magyar gyalogság az oroszokkal szemben hatalmas fölényben van támadó erő tekintetében. A magyar és osztrák vonalak mögött mindenütt kitűnő tüzéségünk áll, amely szintén fölényesnek mondható az orosz tüzéséggel szemben. Ennélisegre az ellenfélnek sikerült is átmeneti eredményt elérnie valamely árokrendszerbe benyomulása, még egyetlen esetben sem használhatta ki sikerét. A legrövidebb idő alatt kivertjük árkaikból és visszaverjük eredeti állásaiba. A tisztultabb időt mindkét fél tüzéségre felhasználja arra, hogy belője magát azokra a helyekre, ahol ellenséges erőket sejt. A legutóbbi nagy orosz kudarcok után nagyobb arányú ellenséges vállalkozás nem történt.

Berlin. Morahf őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai munkatársa azt a kérdést fejtegeti, hogy milyen erős hadseregek vesznek majd részt a tavaszi hadjáratban. Oroszországról a következőket mondja:

— Az orosz hadügyminiszter nemrég kijelentette, hogy a télen két milliós új hadsereget állítanak talpra. Ezzel szemben Streffleur katonai lapjában számításot találunk, a mely szerint Oroszországnak tavaszra minden veszteség leszámitásával összesen legfeljebb három millió katonája lehet. Ennek fele az egykori tábori és tartaléksereg maradványa, másik fele pedig az újonnan sorozott legénység. Oroszország gyalogsága tehát egyideig még elég erős. Sokkal rosszabbul áll tiszt anyagi, municiós és ágyú dologában. A rosszul vezetett, hiányosan felszerelt, a sok vereség miatt elkedvetlenedett hadsereg a defenzívából képtelen támadásba menni, a mit a legutóbbi galíciai és bukovinai offenzíva kudarca is bebizonyított.

HIREK.

— **Zelenski Róbert gróf ötvenesikörgyára.** Érdekes cégjegyzési kérvény érkezett be ma az aradi kir. törvényszékhez, mint cégbiróság-hoz. A kérvényben Zelenski Róbert gróf jelenti be az ötvenesikörgyár uradalmában létesítendő rum és likörgyárának cégét. A háború tudvalevőleg lehetetlenné tette, hogy külföldről finomabb liköröket és rumokat hozzanak be s e kedvező konjunktúra közepette akarja az új gyár gyártmányait bevezetni. A likörgyár élén Récsény Miklós, Zelenski Róbert gróf jószágkormányzója fog mint igazgató állni.

— **Előkelő belgák német fogságban.** Amsterdamból jelentik: XIII. Alfonz király közbenjárására szabadlábra helyezték Theodor ügyvédet, a brüsszeli ügyvédi kamara vezetőjét, aki néhány hét óta német fogságban volt. Max brüsszeli polgármester szabadonbocsátása a legközelebbi napokban várható. A polgármester, akit Németországba internáltak, rövidesen Svájcba térhet, ahol a háború végéig tartózkodhat.

— **Arad város közgyűlésének határozatai.** Mai közgyűlésén akarta elintézni a törvényhatóság a módosított építési szabályrendeletet azonban Mülek Lajos dr. indítványára levették a napirendről, kinyomatják és a jövő hónapban tárgyalják. Az aradi ipartestület ma kérését, hogy a Weitzer-alapból kiosztandó tízezer koronából a város nyisson egy új élelmiszeri üzletet nem teljesítette a törvényhatóság. Azonban azno kérésnek, hogy a háborús építkezésekre kérjen a város 13 évi adómentességet, Just Ferenc, Szathmáry János és Mülek Lajos dr. felszólalása után oly módon tett eleget a közgyűlés, hogy csak azokra a házakra kéri a mentességet, amelyek építését már a háború kitörése után kezdték meg és a háború alatt fejezik be. Az árdrágító visszaélésekről kiadott kormányrendelet alapján felhatalmazást kéri a törvényhatóság a tej és tejtermékek árának maximalására, az élelmiszerek árjegyzékének kifüggesztési kényszerének kimondására, a piaci elővásárlás eltöltésére és arra, hogy az alkalmi árúkat iparigazolva kiváltására kötelezhessen.

— **Aradi pékek listája nélkül.** Arad város törvényhatósági bizottságának ma tartott közgyűlésén Lócs Rezső helyettes polgármester válaszulva Nemess Zsigmond dr.-nak a listágyben a tanácshoz intézett interpellációjára, kijelentette, hogy a mai napon három aradi pékmester jelent meg az iparhatóságnál és jegyzőkönyvbe mondták, hogy beszüntetik üzemeiket, mert nincs lisztjük. Bittner Róbert rendőrkapitánynál vették fel a jegyzőkönyvet a bejelentésről, a ki jelentést tett Green Nándor főkapitánynak az esetről. A legelső, a ki üzemenek beszüntetését bejelentette Spitzler Rudolf volt, akinél Varjassy Lajos polgármester a feltart lél és fél vaggon lisztet letogialtatta. A pékmester — ugymondotta — most teljesen liszt nélkül áll és kénytelen üzemet beszüntetni. A főkapitány egyik bejelentést sem vette tudomásul, hanem arra kötelezte a mestereket, hogy folytassák üzemeiket, süssenek kenyert, mert most minden egyes pékműhelyre a legnagyobb szükség van. A pékek, mint az Aradi Közlöny megírta, részint a náluk levő lisztet dolgozhatják fel, a mire a tanácstól kaptak felhatalmazást, részint pedig ma a helyettes polgármester a Neuman, Testvérektől kért részükre egy vaggon lisztet. Remélhető, hogy a törvényhatósági bizottságban ma elhangzott szavak nem maradnak eredménytelenül és Kintzler János főispán hathatós támogatásával Arad közönsége nem jut kenyérinségbe.

— **Olcsóbb lesz a hering.** Tekintve, hogy a heringártszat az idén csak a tengerek egyes pontjain üzhető, különösen a svéd partokról óriási heringbőszéget jelentenek. Göteborgban február hatodikán egy millió svéd korona értékű halat fogtak. Az árak már csökkentek is 35 svéd koronáról 20 koronára. Legközelebb várható a hering árának csökkenése.

— **Az ingyen-szipka alkonya.** Hagyományos szokás a pesti kávéházakban, hogy a szivaros vendégek a főpincér jóvoltából ingyen kapták a szivarhoz járó papiros-szipkát. Forgalmassabb kávéházakban százakra megy a elosztogatott szipkák száma. Miat most értesülünk a főpincérek gyűlést tartanak, amelyen elakarják határozni, hogy többé nem adják ingyen a szipkát. A háborús időben — úgy mondják, — hogy megcsappant a főpincérek jövedelme és ezzel is segíteni akarnak a maguk anyagi helyzetén.

— **Adományok.** Sohlman Mártonné alapítványra még adakoztak: Grallert Rezső és neje 20 korona, Kornis Testvérek, Wekerle Antal (Borosjenő) 10—10 korona.

— **Halálozások.** Nagy Lajos halála felett mindenütt nagy és őszinte részvét nyilatkozott meg, ami meg is felel annak a népszerűségnek, amelyben az elhunytak városszerző része volt. Különösen az özvegy iránt mutatkozik nagy részvét, aki súlyos betegen fekszik lakásán, úgy, hogy eddig nem is értesíthették férje haláláról. Eppen erre való tekintettel a család úgy határozott, hogy a holttestet kivette az izraelita sírkert halottas házába, ahonnan holnap délután három órakor helyezik Nagy Lajost örök pihenőre. — Az aradi Vendéglők és Kávésok Ipartársulatának elnöksége felkéri a t. tagokat, hogy február 10-én, délután 2 órakor a Fehér Kereszt szalótában minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek, hogy onnan kiindulva Nagy Lajos karácsonyának végtisztességén testületileg részt vegyenek. — Eberlein Károlyné 61 éves korában elhunyt. Csütörtök délután fél négy órakor temették Vörjassy Lajos-utca 173. sz. házból.

— **A kenyér-jegyek kiosztása.** A tömeges jelentkezésre való tekintettel intézkedett a polgármester, hogy a liszt és kenyér-jegyek február 12-13 és 14-én is a szokott helyen kiosztassanak. Mintán azonban időközben is lehetnek olyanok, kik utalványt okvetlenül szükségnek, elrendelte, hogy február 10 és 11-én a gazdasági hivatalban a régi jegyek kiosztásra kerüljenek. Ezen régi jegyek érvényét tehát február 14-ig bezárólag meghosszabbították. Február 14-én túl csak az új kenyér-jegyek érvényesek. A 10 és 11-én kiosztásra kerülő régi jegyekből fejenként 1 kiló kenyérnek megfelelő mennyiség lesz kiadandó.

— **Híradás olasz hadifogságból.** Boross József osztrák-magyar katona, aki olasz hadifogságban, Genuában van atyjának, Boross Józsefnek Aradra közelébbi címre megnevezése nélkül, levelezőlapot írt, amelyben tudatja, hogy jól érzi magát. A lapot tévedésből a pésta özvegy Boross Józsefnének kézbesítette ki. A címzett fiának levelét Mandl Vilmos dr. ügyvédi irodájában megkaphatja.

— **Híradás a harctérről.** Az északi harctérről jött az *Aradi Közlöny*-nek ez a tábori levél:

Lövészharcok, 1916. január 31-én. Tisztelt szerkesztő ur! A legnagyobb harci kedvvel nira, már másod és harmadikban vízben levő 37-es „Jóska” bakák hazafias üdvözlőket küldik Arad közönségének. Szikora Lajos, Molnár Károly, Tusz Imre, Spiegel Armin, Szekeres János.

— **Psylander-premier az Apollóban.** (A legújabb Nordisk-kép nagy sikere.) Azt mondták, a nagy színészeknek divójuk van a népszerűségük virágzásának ideje elmúlt, visszaesnek a szürkeségbe, ahonnan kiemelték őket a publikum szeretete és rajongása. Mintha ez a tétel megtörne a Nordisk-filmgyár világhíres művészen, Psylander Waldemáron. Mikor volt az, amikor Psylander első sikereit aratta a ime, évek múltán egy hatalmas moziesemény megtelik a kedvéért a százakra tehető a kintrekedt emberek száma. Az Apolló-színház legfőbb estéi közé sorolható a mai. Mind a három előadásra jóval előre elkeltek az összes jegyek. Az utolsó előadásra pedig már fél kilenckor ki kellett tenni a pénztár főlé a „Mindenkinek elkel” tábláskát. Előkelő hölgyek és urak ültek az olcsóbb helyeken is, mert nem volt már jobb hely a nem akartak lemondani arról a ritka élvezetről, hogy a Nordisk-filmgyár legújabb nagy sikerében élvezhessék Psylander és a csodaszép Fröhlich Elza együttes játékát. Akik bejutottak a nézőterre, elragadtatással nyilatkoztak az „Eseményi téri”-ről, amely a szezon egyik legszebb és legjobb mozidarabja. Psylander és Fröhlich Elza alakításait művészi eseményként kell vennünk, annyira tökéleteset nyu-

tanat. A Nordisk-filmgyár újdonsága, amelyet a rendezői zsenialitás is pompásan érvényesít, csütörtökön kerül utoljára vetítésre a pénteken egy hatalmas dzsungel-dráma teszi vonzóvá az Apolló műsorát.

— **A bolgár király a német császárnál.** Berlinből jelentik: A Wolt ügynökség jelenti: A bolgár király több napos tartózkodásra ma a német főhadiszállásra utazott. A király kíséretében voltak Radoszlavow miniszterelnök és Jekow generalissimus. A tanácskozásokra a főhadiszállásra utazott Bethman Holweg birodalmi kancellár és Jagow külügyi államtitkár is. A bolgár király meglátogatta főhadiszállásán Frigyes főherceg főhadparancsnokot.

— **Kövess tábornok kiténtetése.** Berlinből jelentik: Vilmos német császár Kövess tábornoknak a Pour la merite érdemjelet adományozta.

— **Magyar birtok — osztrák kézben.** Széll Ignácnak, a nemrég elhunyt belügyi államtitkárnak főtisztviselői birtokait 588.000 koronáért megvásárolta Beck S. bécsi gyáros.

— **Wilson követének utazása.** Párisból jelentik: House ezredes kedden elutazott. Az ezredes hétfőn hosszasan tárgyalt Briand miniszterelnökkel és Cambon külügyi államtitkárrel.

— **Koszorúmegváltás.** Vörjassy Arpad kir. tanácsos, tanfelügyelő ravatalára szánt koszorú megváltása címén a medvesasvházai állami elemi iskola tanfelügyelője 28 koronát, a szarvlyigeti állami iskola tanfelügyelője 14 koronát — és Pál Miklós aradi állami tanítóképző intézeti tanár ravatalára szánt koszorú megváltása címén Szmetana József aradi áll. tanítóképző intézeti tanár 10 koronát juttatott kezéimhez a háboruban elesett tanítók özvegyei és árvái segélyezésére létesített alap javára. Ezen koszorúkat rendeltetési helyükre juttattam. Kehrer kir. tanfelügyelő.

— **Tábori Kornél mozidarabja az Apollóban.** Tábori Kornél, a neves fővárosi újságíró háborús Uránia-darabját, a Barbárok-at vasárnap délelőtt 11 órakor mutatja be az Apolló-színház. Tábori darabjának a fővárosban óriási sikere volt. A szöveget a szerző maga olvassa föl.

— **Az Aerovasch légnyelvő mosógép gyakorlati bemutatása** ma és minden csütörtökön délután 4 órakor látható Magyar Ferenc gazdasági gép és műszaki üzletében Arad, Zrínyi-utca 6. szám. Az Aerovasch ma nélkülözhetetlen. Ara 24 korona.

— **Uzleti könyvek, u. m. strazzák, tőkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél.** 198

— **Papírszalvéták olcsón Kerpelnél.** 198

— **Alkalmi vétel a Fischer nagváruházában a Szabadság-téren.** Nyers selvem terti vagy női ernyők 7 korona darabja. Finom órná harisnyák nagyon olcsó árban! A berlini kollektióból legfinomabb női ridikálók és pénzerszervek a míg e készlet tart. Még olcsó régi árak!!!

— **Könyvtárakat, bolygyűjteményeket és hangzókat vesz Kerpel könyvkereskedése.**

— **Gyermek-kocsik, gyermek-áruak csakis Fischer nagváruházában 10 koronától 150 koronáig.**

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük ezokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Agyukkal lövik az oroszok saját embereiket.

(Szemtanu a tegnapielőtti támadásokról. — Csernovic az orosz repülők temetője.

— *Csernovic az orosz repülők temetője.*

Arad, február 9

A besszarábiai fronton a gyalogsági akció még mindig szünetel, annál élénkebb azonban a tüzérség működése. Pár nap óta, különösen reggelente erős köd mutatkozik, amely a csapatok helyzetét nagyon megnehezíti. Látni alig lehet és a lövészharcok oly közel vannak egymáshoz, hogy meglepetésszerű támadás minden pillanatban el kell készülnie lenni.

Tegnap délután három órákor egy orosz hadosztály a sűrű köd védelme alatt támadást kísérelt meg rancopoloutzi hadállásunk ellen. Az ilyen meglepetésszerű támadásokat a csekély távolságok itt erősen megkönnyítik. Hála csanataink éberségének, az oroszok sehol nem tudtak csekély helyi eredményt sem elérni. A tegnapielőtti meglepetésszerű támadás, bár teljes közelből indult, jól irányított tűzlelésükben összeomlott.

Az orosz támadás rendkívül izgalmas mozzanatok közt zajlott le. A parancsnok megfigyelő helyétől nem messze állottam — írja P. L. egyik aradi tisztársához írt levelében, amely két nap alatt tört Csernovicból Aradra.

— **A magaslát, ahol a harc tombolt,** ködfelhőbe volt burkolva, úgy, hogy kezdetben nem is tudtuk megállapítani, ki a támadó. Csak erős, egyre erősebbé váló puskaüzlet hallottunk, amely később a gépfegyverek közreműködésével még intenzívebbé vált. A tűz alig tíz percig tartott, azután egy pillanatra csend állott be, nyugtalanító csendesség, amelyet csakhamar az orosz lövegek megyörgzése váltott fel. Csak most tudtuk tájékozni magunkat és láttuk, hogy az ellenséges ágyúk megakariák akadályozni visszaözlő gyalogságuk áldozását.

Az oroszoknak azt az új szokását észleltük a harcokban, hogy tüzérségük nem nagyon figyel a saját leányosságukra. Az utolsó támadások alkalmával gyakran megtörtént, hogy az orosz tüzérség kénytelenül eleget osonpatokat tűz alá vett, mitsem törődve azzal, hogy ezáltal saját csapatait is lövi. Egyszerűen mindent el akart seperi, tekintet nélkül arra, barát-e, vagy ellenség.

Egy nappal az orosz támadás előtt déltáiban esodás szünetre fordult az idő. A látóhatáron egyszerre megjelent egy aeroplán. Kezdetben nem tudtuk, a mi repülőgéppünk-e, vagy az ellenségé. Hirtelen megszólaltak azonban az orosz lövegek. Néhány perc alatt több mint 500 apró felhőjét számoltuk meg az orosz srapszeleknek. Repülünk egy pillanat alatt kinn volt az ellenség tűzlelésének területéből. Amikor az oroszok uiból megkezdtek a tüzelést, repülünk ismét megfordította gépét és folytatta előbbi manővereit nagy bosszúságra az ellenséges tüzérségnek és nagy vidámságot kelte körünkben.

Az orosz ágyúk még tüzeltek, a mikor Csernovic irányából egyszerre csak ágyuszó ütötte meg a fülünket. A kék horizonton Csernovic felett egy ellenséges repülőgép keringett. Védő ágyúink egyik lövést a másik után adták le, mire az orosz aeroplán nagy ívben visszarepült.

Csernovic ellenséges repülőgépek veszedelemes csapdája. Az oroszok jelentették, hogy Bukovina fővárosát gyakrabban és eredménytel bombázták. Ériesültünk azonban róla az ellenséges repülők Csernovicnál mindig ered-

ménytelenül működtek. Elővigyázati rendszabályaink itt olyan tökéletesek, hogy az orosz aviatikusok most inkább a városon kívül irnak le egy-egy ívet, védő ágyúink tűzének határain kívül és mihelyt egy repülőnk üldözésükre indul, rendszerint továbbrepülnek. Az itt működő ellenséges repülőgépek többnyire francia monoplánek, melyeket francia pilóták vezetnek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Turista Egyesület február hó 12-én, szombaton este 8 órakor saját helyiségében (Kulturpalota, földszint, észak-keleti sarok) évi rendező közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai eseten tisztelettel meghívotnak és fölkérnek, hogy külön meghívás nélkül és minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Beszámoló a múlt egyesületi évről. Az egyesület elnöksége.

Felalós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

Özv. Nagy Lajosné szül. Lőrinczy Sarolta úgy a maga, mint a rokonság nevében fájdalomtelt szívvel jelenti, hogy forrón szeretett férje

NAGY LAJOS

rövid szenvedés után 62 éves korában jobblétre szenderült.

Megboldogult hült tetemét f. hó 10-én délután 3 órakor az isr. temető halottas házából helyezik örök nyugalomra.

Nyugodjék békében! 918

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetésrendező vállalata.

Eberlein Károly a saját, valamint leánya Mariska, egyúttal az alólírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejthetetlen emlékü drága jó híves, illetőleg édesanyja, nagyné, testvér, sógornő, nagynéni és rokon

Eberlein Károlyné

szül. Dehlik Annának,

folyó évi február hó 5-én, délután 8 órakor, életének 61-ik, zavartalan boldog házasságának 38-ik évében, rövid szenvedés és a haladók szentségének áhítatos felvétele után, a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képest történt jobblétre szenderültét.

A felejthetetlen kedves halott földi maradványai február hó 10-én délután 1/4 órakor fognak Varjassy Lajos-utca 178. számú gyászaházból a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után a helybelli első temetői sírkertben az örök nyugalomnak átadni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért február hó 17-én reggel 7 1/2 órakor fog a főtiszt. minoriták templomában az egek Urának bemutatattatni.

Drága emléket mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1916. február hó 8.

Eberlein Agoston, Eberlein Gyula, Eberlein Károly, Eberlein János, Eberlein Ferenc, gyermekei. Czermann Jánosné szül. Dehlik Klementin, édes testvére. Eberlein Annuska, Eberlein Józsika, Eberlein Margitka, Eberlein Gusztávka, Eberlein Mariska, Eberlein Emmuska, Eberlein Ferike, unokái. özv. Andrássy Géborné, Luffer Károly és neje, Gligorin Ilés és neje, nácsai. Eberlein Agostonné szül. Andrássy Róza, Eberlein Gyuláné szül. Luffer Mariska, Eberlein Károlyné szül. Engelmann Magdolna, Eberlein Jánosné szül. Takács Anna, Eberlein Ferencné szül. Gligorin Flórika, menyel. id. Czermann János, Kiefer Ferenc, sógorai. Zetyik Károlyné szül. Lenkey Mária, ifj. Czermann János, Czermann Teréz, Lenkey Antal, Lenkey Ferenc, Lenkey György, Stefan Demeterné szül. Czermann Erzsébet, Kiefer Anna, unokáicscsei és hugai. Egyúttal a többi közelebbi és távolabbi rokonok, jóbarátok és ismerősök nevében is. 21

Köszönethívás.

Felejthetetlen emlékü nőm elhunyt alkalmából eseten mondom hálás köszönetet mindazoknak, kik végtelenségén megjelentek és fájdalommat némiképp enyhítették.

Fink Albert,
Pécska.

908

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtökön, 1916. évi február 10-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Végre egyedül.

Operett 8 felvonásban.

Kérdés este 8 órakor.

Matteine-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez ajánlok patkány- és egérintőszert. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintőszere, csak patkányt és egéret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt alkalmazható.

A patkány- és egérintőszert használj!

1 kis adag 2-300 patkány elirtására 6 K.

1 nagy adag 2-600 patkány elirtására 12 K.

„Matteine”
vegyészet laboratórium

Arad, Bercs Béni-utca 1. szám.

Telefon 10-25.

Apró hirdetések.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Jókarban levő

8 HP. máv. cséplőgépkészlet, hozzátartozó felszereléssel, más vállalat miatt eladó. Cim Kovács P., Attila-ut 8. Ujmikolaka. 905

Pénzesekrényt,

használtat, megvételre keres Pécskai hatósági élelmiszer üzlet. 798

Új butorhittel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítók Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bléler Ignác, ruhakereskedő Arad, Szentpál-u. 12. szám. 229

Pk. 3768—1915—15. szhoz.

Arverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbíróság 915. Pk. 3768—15 sz. végzése következtében Daurer Jertis aradi lakos javára, 4176 kor. 64 fill. kötelezettség, annak 1914. évi augusztus hó 14. napjától járó 50% kamattal 1/2 váltódíj és eddig 1209 kor. 70 fillérben megállapított költségek erejéig lefoglalt és 824 kor. 80 fillérre becsült vasabroncos üres boroshordók, fehér és vörös 6-borok, Aradon, Deák Ferenc-utca 28. számú házában 1916. év február hó 11-ik napjának délután 3 órakor nyilvános árverésen legelőbbet legelő vevőnek el fognak adni.

Arad, 1916. évi január 27.

Török Dénes

912

bir. végrehajtó

Felhívom a burgonya nagykereskedő urakat, Vörös Kereszt kórházakat, katonai fogolytáborokat, katonai élelmiszeri raktárakat, hawaggontételenként jó, egészséges

ételburgonyát,

savanyu káposztát és diót

méltányos árban, magyar feladó állomásról, vagy 8 napi előzetes rendelés mellett Aradon, egyúttal vöröshagymát, sertészsírt, szalonnát és egyéb hűvelyes veteményeket óhajtanak venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a szeszgyárosok és hízaladák figyelmét arra, hogy jóminőségű szesz és hízalad burgonyát is szállítok és a szállítást személyesen eszközölöm. — Azonkívül értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy minden csütörtökön és pénteken 6 óráig kapható.

Vidéki megbízások legfontosabban eszközöltetnek.

Lutwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 871

Vöröshagyma, fokhagyma, dughagyma, hagymamag, zöldségáru

kisebb és nagyobb mennyiségben legjutányosabban kapható. :- Arak kérdészködésre. :- Jókarban levő használt jute-zsákok eladók!

MANDL ZSIGMOND

MAKO.

Az aradi waggongyár irodája részére kerestetik néhány évi gyakorlat-tal bíró,

fiatalember, esetleg nő,

aki a magyar és német nyelvben egyaránt jártas és gyakorlott gépiró. Gyorsíró előnyben részesül. Pályázók jelentkezzenek személyesen a gyár irodájában.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

„Temperamentumos menyecské”-nek levele van a kiadóhivatalban. 894

Tavaszi vágyódás részére levél van a kiadóban. 914

LAKÁST KERESNEK.

Május 1-re 3 szobás, földszintes lakást keresek. Magánház előnyben. Ajánlatokat a kiadóhivatalba „Jó lakás” címre kérek. 893

ALKALMAZÁST KERES.

Teljesen megbízható 21 éves özvegy, jobb családból való, elárulástól vagy hasonló alást keres. Cím a kiadóban. 911

Kiszoigálónő fűszerkereskedésben alkalmazást keres e hó 15-re. Cím a kiadóhivatalban. 883

ALKALMAZÁST NYER.

Mindenesnek tisztességes munkabíró nőt keresek Csákra (Temesmegye) háromtagú családhoz. Jelentkezzenek d. e. 8-10-ig és délután 1-1/2-ig Orczy-u. 7., balra. 899

Hadmentes botos ispán keresetlik. Levélbeli ajánlatok, családi állapot és fizetési igények megjelölésével. Ladánkav bérgazdaság Borosjenő, küldendők. 789

OKTATÁS.

Eine deutsche Lehrerin wünscht deutsche Lektionen zu erteilen. Cím a kiadóhivatalban. 902.

KIADÓ LAKÁS.

Nagy Sándor-utca 7. szám alatt modern 2 és 3 szobás lakás május 1-re kiadó. 898

Elegánsan berendezett 3 szobás lakás, központi fűtéssel, villanyvilágítással, fürdőszoba, konyahasználattal, február 15-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 897

Kiadó

egy 3 szobás utcai lakás Teleki-utca 19. sz. alatt. 900

Boros Beni-tér 20. sz. bérházban: első emeleten 3 szobás lakás, második emeleten 3 szobás erkélyes lakás; Boros Beni-tér 20/B. sz. bérházban: második emeletén kétszobás lakás folyó év május hó 1-re, két üzlethelyiség azonnal kiadó. Eftekezhetni Laender Aladár gőzfürésze irodájában. 910

Elegánsan butorozott

különbejárattal utcai szoba, a főtér közelében, két személynek is alkalmas, központi fűtéssel, fürdőszoba használattal, kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 896

Modern

2 szobás lakás, fürdőszoba, villanyvilágítás és mellékhelyiségek, május hó 1-ére kiadó Deák Ferenc-utca 22. 904

Egy 5 szobás

II. em. modern lakás, minden mellékhelyiségekkel, Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél. 844

Modern

3 szobás lakás, fürdőszoba, villanyvilágítás és minden mellékhelyiségekkel együtt, május 1-re kiadó Kasza-u. 3-7. sz. alatt. 860

Modern 3 szoba,

2 előszoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekből álló másodemeleti lakás Szent László-utca 7. számú házban május 1-re kiadó. 889

Földszinti

kétszobás csinos utcai lakás és egy borpince május hó 1-re kiadó Csernovits Péter-utca 27. szám. 884

ÜZLETEK.

Egy sarok üzlet, berendezéssel és hozzátartozó teljes felszereléssel, hozzá egy két szobás lakás minden mellékhelyiségekkel, május 1-re, esetleg még előbb kiadó. Bővebbet a tulajdonosnál Mikos Kelemen utca 9. 901

Azonnaira kiadó

sarok üzlethelyiség, fűszerkereskedésnek, Deák Ferenc-utca legforgalmasabb helyén. Biztos vagyonszerzés! Deák Ferenc-utca 80. szám. 823

Thököly-tér 3. szám alatt együzlethelyiség, homosvaló 2 szobás lakással, kiadó. 794

Kiadó

május 1-re egy üzlethelyiség, borbélyüzletnek különösen alkalmas. Bővebbet Neumann Testvérek városi irodájában. 849

Bevonulás miatt

egy fodrászüzlet eladó, esetleg kiadó. Bővebbet Andrássy-tér 4. szám. 868

Forgalmas helyen

lisztkereskedés, hol más élelmiszerek is bevezethetők, magános nőnek is alkalmas, más vállalat miatt azonnal átadó. Cím a kiadóhivatalban. 802

INGATLAN.

Szentleányi-utca

2 magyar hold, 2 éves herés kert eladó. Bővebbet Mossóty István Arad. 824

KÜLÖNFÉLE.

A legszebb ajándék

a harcúterem küzdő katona rokonunknak „A Hadsereg” képes katonai folyóirat. Előfizetési ára 1/4 évre csak 3 korona, megrendelhető Klein Mór, Weisz Leó és Glück J. üzletében. 906

Műhelynek

esetleg raktárnak alkalmas helyiség azonnal kiadó. Bővebbet a szajgyártó üzletben, Andrássy-tér 4. szám. 867

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XXVI-ik rendes közgyűlését

1916. évi február hó 26-ik napján d. u. 5 órakor Aradon, saját székházában fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság, a választmány és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1915. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Egy igazgatósági tag és két választmányi tag választása.
4. Esetleges indítványok.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hónal nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy főköntézeteknél Makán, Magyarpécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt részvényeivel együtt letételt. Arad, 1915. február 7-én.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Vagyon. Mérleg-számla 1915. december 31-én. Teher.

	Korona	fil.	Korona	fil.		Korona	fil.	Korona	fil.
Pénztár			564,765	54	Részvénytőke			7,200,000	
Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék			994,984	08	Tartalékalap	2,764,937	55		
Váltók			18,697,425	76	Leirási tartalékalap	51,424	27		
Kölcsönök:					Árfolyamkülönbözeti tartalékalap	13,116	28		
Záloglevél bizt. kölcsönök	5,768,984	12			Ingatlan törlesztési tartalékalap	119,728			
Jelzálog kölcsönök	87,566	18			Nyugdíjalap	245,142	35	3,194,348	45
Kötvény kölcsönök	48,219				Díjas záloglevelek 10% díja			89,898	10
Községi kölcsönök	55,432	80	5,960,152	10	Engedményezett községi kölcsön			55,432	80
Folyószámlai kölcsönök			1,251,040	52	Záloglevelek a forgalomban:				
Előlegak értékpapírokra			41,050		5% -os díj nélküli	4,897,500			
Hadikölcsön kötvény előleg			1,264,478	83	5% -os díjas	846,200		5,743,700	
Záloglevél biztosítéki alap:					Kisorsolt záloglevelek			20,000	
K 557,500 — n. é. 4% magyar koronajáradék			428,700		Takarékpénztári betétek:				
Záloglevél készlet:					könyvecskére	7,597,062	90		
K 117,200 — n. é. 5% d. n. saját intézeti záloglevél			97,944		folyószámlára	1,450,855	04	9,047,917	94
K 2,000 — n. é. 5% díjas saját intézeti záloglevél					Visszleszámított váltók			5,607,686	65
Értékpapírok*			1,784,211		Ingatlan tartozás az Andrássy-tér 19. sz. házon			180,272	
Hátralékos értékpapír kamatok			22,691	66	Ingatlan tartozás az Andrássy-tér 22. sz. házon			195,246	99
Andrássy-tér 19. sz. ház			500,000		Hátralékos záloglevél szelvények			52,365	50
Andrássy-tér 22. sz. ház			410,652	32	Hátralékos osztalék szelvények			9,067	88
Leltár	22,004	25			Hátralékos betétkamatládó			21,116	40
leírás 10%	2,200	45	19,803	80	Előre felvett kamatok	139,228			
Hátralékos kamatok			189,950		Atmeneti záloglevél kamat	24,023	74	168,251	74
Hátralékos hátsér			26,100		Nyereség egyenleg:				
					nyereség áthozat 1914. évről	28,846	36		
					1915. évi nyereség	689,798	80	718,645	16
			32,248,949	61				32,248,949	61

* Ebből állampapír, záloglevél és kötvény 1,878,500 K névértékben.

Arad, 1916. évi január hó 31-én.

Nattland Bernát, s. k.
vezérigazgató.Stein Zsiga, s. k.
cégvezető-titkár.Ráskai Miksa, s. k.
főkönyvvizsgáló.Dr. Keresztes Gyula, s. k.
igazgatósági elnök.Schill József, s. k.
igazgatósági elnökhelyettes.Darányi János, s. k.
igazgató.Dr. Issekutz László, s. k.
igazgató.Löbl Gyula, s. k.
igazgató.Martens Căzar, s. k.
igazgató.Réthy Viktor, s. k.
igazgató.Singer Israel, s. k.
igazgató.Szathmáry Mihály, s. k.
igazgató.Dr. Varjassy Lajos, s. k.
igazgató.Vásárhelyi Dezső, s. k.
igazgató.Winkler József, s. k.
igazgató.

Jelen mérleg-számlát a f6- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

Arad, 1916. évi február hó 8-án.

A FELÜGYELO-BIZOTTSÁG:

Reinhart Gyula, s. k.
I. biz. elnök.Hoffmann Antal, s. k.
I. biz. elnökhelyettes.Kosztka Emil, s. k.
I. biz. tag.Szántó Gyula, s. k.
I. biz. tag.Weil József, s. k.
I. biz. tag.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár r. t. felügyelő-bizottsági jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Az alapszabályok 58. §-a értelmében alulírott felügyelő-bizottság az intézet ügyvezetésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette s különösen a pénztárkezelést, valamint a könyvvizetést a rendszeren tartott üléseken pontosan megvizsgálta. Nemkülönbözve alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

Alulírott bizottsági tagok a vizsgálatok alapján jelentjük,

hogy a takarékpénztári ügykezelést mindenkor a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzóan találtuk.

Indítványozzuk tehát az évi mérlegnek a t. Közgyűlés által leendő elfogadását és hozzájárulunk egyszersmind az igazgatóságnak a 718,645 korona 16 fillér évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatához.

Végül pedig véleményezzük, hogy az igazgatóságnak a befejezett 1915. évi működésére nézve a felmentvény megadások és kérjük ezt a magunk részére is kimondani.

Aradon, 1916. évi február hó 8-án.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár r. t. felügyelő-bizottsága:

Reinhart Gyula, s. k.
I. biz. elnök.Hoffmann Antal, s. k.
I. biz. elnökhelyettes.Kosztka Emil, s. k.
I. biz. tag.Szántó Gyula, s. k.
I. biz. tag.Weil József, s. k.
I. biz. tag.